

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กิติมา ปรีดีคิลก. ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2529.

โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์. ความเป็นมาของการปกครองในระบบรัฐสภาและระบบรัฐสภา

ในประเทศไทย . กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2518.

โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์ . ระบบศาลปกครองในประเทศฝรั่งเศส. รัฐสภาสาร 24 ฉบับที่ 8

(ตุลาคม 2519) : 31.

คณะกรรมการกฤษฎีกา , สำนักงาน. 66 ปี กฤษฎีกา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน

คณะกรรมการกฤษฎีกา , 2535.

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทย. เอกสารประกอบการ

ประชุมทางวิชาการเรื่องปัญหาการจัดตั้งศาลปกครองในไทย. หน้า 2.

9 สิงหาคม 2523 ณ ห้องแอลที คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

น้ำ ทองคำวรรณ . ศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1 .พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศาสน์ . การพิจารณาคดีปกครองของสวีเดน. นิติศาสตร์ 9 ฉบับที่ 2

(เม.ย-กค 2520) : 229.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. กฎหมายปกครอง . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2535 .

ดำรงราชานุภาพ , สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา . ลักษณะการปกครอง

ประเทศสยามแต่โบราณ พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายปานจิตต์

เอนกวนิช ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส

3 เมษายน 2515 . พระนคร : โรงพิมพ์กัทธิประดิษฐ์ , 2515 .

เดือน บุญนาค. การแยกอำนาจ. นิติศาสตร์ 9 ฉบับที่ 3 (สิงหาคม 2520) : 17-18.

เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ. หลักรัฐศาสตร์ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมาคมนักสังคมศาสตร์

แห่งประเทศไทย, 2514.

ทวิ ตะเวทีกุล. กฎหมายปกครอง . คำสอนชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง พ.ศ.2483 . (ม.ท.ป.)

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 เล่ม 1 .
พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2523.

ชานินทร์ รัชวิเชียร. การปฏิรูประบบกฎหมายและการศาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยะมหาราช พิมพ์ในโอกาสครบ100 ปี นับแต่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสวยราชย์ 1 ตุลาคม พ.ศ.2511 . พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2511.

ปิยะนาถ บุณนาค. การเมืองระหว่างองค์การของรัฐ : ศึกษาเฉพาะกรณีความขัดแย้งที่ ลำค้ำญ ระหว่างกระทรวงต่างๆในสมัยปฏิรูป (พ.ศ.2435-พ.ศ.2453) .
วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ประยูร กาญจนดุล . ถ้าบรรยายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2523.

ประยูร กาญจนดุล. ศาลปกครอง. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ภักดีประดิษฐ์, 2501.

พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย. ทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจกับการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย. วารสารกฎหมายจุฬาลงกรณ์ ฉบับพิเศษรวมบทความ ทางวิชาการ อนุสรณ์ศาสตราจารย์ หยุค แสงอุทัย : 170.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. รัฐศาสตร์เชิงประจักษ์ . กรุงเทพฯ : ชนวิชัยการพิมพ์ , 2531.

พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. ศาลยุติธรรมในพระปรมาภิไธย ในพระบาทสมเด็จพระภูมิพล มหาราชร่วมเกล้าฯ ชาวยุติธรรม . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง , 2530.

พิทยาลาภพฤติยากร , พระวรวงศ์เธอกรมหมื่น. เรื่องพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกทรงฟื้นฟูวัฒนธรรม . (ม.ท.ป.)

ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล. ระบบศาลปกครองในเยอรมัน. รพี 17 (ที่ระลึกวันรพี 2517)
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : (ไม่มีเลขหน้า)

บุติธรรม, กระทรวง รายงานการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลปกครอง
13 มกราคม 2540 (ไม่มีเลขหน้า)

บุติธรรม , กระทรวง . 100 ปี กระทรวงยุติธรรม . กรุงเทพฯ: เพอร์เฟกต์กราฟฟริกกรุ๊ป ,
2535.

บุติธรรม , กระทรวง, ส่งเสริมงานตุลาการ, สำนักงาน. รายงานการไปดูงานศาล
ในต่าง ประเทศ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2519.

รักษ์ มนตรี . ศาลปกครองตามแนวคิดของนักวิชาการ. มติชน(12 มกราคม 2540) : 2.
เลขาธิการรัฐสภา , สำนักงาน . ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. 2535

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก , รายงานประจำปีสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ปี 2535.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี , สำนัก . สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี . กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2536.

วรพงษ์ วิสฤตพิชญ์. ศาลปกครอง . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538.

ศักดิ์ โมกขมรรคกุล .อำนาจอธิปไตยทางตุลาการ, หนังสือของประธานศาลฎีกา
ส่งถึงนายกรัฐมนตรี, 8 กุมภาพันธ์ 2540.

สมภพ โหตระกิตย์ . ศาลคดีปกครอง . รพี 17 (ที่ระลึกวันรพี 2517) คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : (ไม่มีเลขหน้า).

สุขุม นวลสกุล. ทฤษฎีการเมืองแห่งนวสมัย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2519.

สำเนียง คงคาเพชร. การพิจารณาคดีปกครองในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2497.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. ความขัดแย้ง : การบริหารเพื่อสร้างสรรค์ กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
ตะเกียง, 2534

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน . สัมภาษณ์, 7มกราคม 2540

หนังสือพิมพ์มติชน.สัปดาห์, 9 มกราคม 2540

หนังสือพิมพ์มติชน.สัปดาห์, 10 มกราคม 2540

หนังสือพิมพ์มติชน.สัปดาห์, 11 มกราคม 2540

หนังสือพิมพ์มติชน. สัปดาห์ 2 กุมภาพันธ์ 2540

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ.สัปดาห์, 10 กุมภาพันธ์ 2540

อมร จันทรสมบูรณ์. กฎหมายปกครอง . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2528.

อมร จันทรสมบูรณ์ . ศาลปกครอง . นิติศาสตร์ 2 (มีนาคม 2514) : 33

อิสระ นิติทัศน์ประกาศ. กฎหมายปกครองเปรียบเทียบ .กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.

อุกฤษ มงคลนาวิน .ศาลปกครองฝรั่งเศส. รัฐศาสตร์ 25 ฉบับที่ 10
(ตุลาคม 2518) : 31

อุทัย หิรัญโต. หลักสังคมวิทยา .กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2522.

ภาษาอังกฤษ

Abraham , H . The Judicial Process. New York : Oxford University Press , 1975.

Brown , L., and Garner, J. French Administrative Law . London: Butterworths ,
1973 .

Cobb, R. , and Elder ,C.Participation in America. Boston : Allyn and Bacon , 1972.

Coleman , J. Community . NewYork : FreePress, 1957.

Coser, L . The Functions of Social Conflict . Glencoe, Ill : The Free Press ,1958.

Dahl , R. Modern Political Analysis . New Delhi : Prentice Hall of Private , 1975.

Dubrin ,A. Foundations of Organization Behavior : An Applied Perspective .
Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1984.

Dye , T. Understanding Public Policy . Englewood cliffs, N.J: Prentice Hall, 1984.

- Eldridge , A. Images of Conflict . New York : St. Martin's Press, 1979.
- Filley, A. Interpersonal Conflict Resolution . Glenview, Illinois : Scott,Foresman, 1957.
- Gostner, H. Administration in the Public Sector . New York : Wiley, 1997.
- Herry, J. The Government of Germany . New York : Harcourt Brace Jovanovich , 1972.
- Johnson ,D., and Johnson.F. Joining Together : Group Theory and Group Skills. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1975.
- Kriesberg , L .The Sociology of Social Conflict . Englewood Cliffs , N.J : Prentice Hall , 1973.
- Montesquieu . L' Esprit des Lois . Book 11 Part 6.
- Pangle,T. Montesquieu's Philosophy of Liberalism : A commentary on the Spirit of the Laws . Chicago : The University of Chicago Press, 1973.
- Sabine, G. A history of Political Theory . Illinois : Dryden Press, 1973.
- Schattschneider,E. The Semi-Sovereign People. New York : Holt, Rinehart & Winston, 1960.
- Schroeter, C . Organizational Plan . New York : AMA, 1970.
- Swingle, G . The Management of Power . New York : Wiley, 1976.

ภาคผนวก ก

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.....
ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

เหตุผล

โดยที่คดีปกครองเป็นคดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐด้วยกัน เกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติ หรือเกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดในทางปกครองหรือเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ซึ่งผู้ที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครองจะต้องมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกฎหมายปกครองและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน และวิธีพิจารณาคดีปกครองยังต้องมีระบบการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นพิเศษต่างจากคดีประเภทอื่น เนื่องจากเอกชนอยู่ในฐานะเสียเปรียบในด้านการไม่อาจทราบข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องใช้ระบบไต่สวนหาข้อเท็จจริง และมีการถ่วงดุลย์การใช้อำนาจพิพากษาคดีของศาลให้เป็นไปได้โดยมีเหตุผลเหมาะสม นอกจากนี้โดยที่สถาบันที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายปกครองจะต้องมีภาระหน้าที่สองด้านคือ จะต้องสามารถให้หลักประกันความเป็นธรรมแก่ประชาชนที่ได้รับความสะดวก รวดเร็ว ปราศจากการกระทำที่ไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยังคงเสริมสร้างแนวทางการปฏิบัติราชการให้เป็นไปได้โดยมีหลักเกณฑ์เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และจัดการบริหารโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะอีกด้วย การจัดตั้งศาลปกครองจึงต้องกระทำในรูปขององค์กรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายปกครอง ที่สามารถดำเนินการตามภาระหน้าที่ดังกล่าวควบคู่และมีความเชื่อมโยงกัน เพื่อที่จะสามารถวางกลไกการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปได้ในแนวทางเดียวกัน และคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม

ซึ่งประเทศไทยได้มีหลักการจัดตั้งสถาบันที่ปฏิบัติงานในด้านคดีปกครองและการสร้างบทกฎหมายรวมทั้งกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการด้วยกันในแนวทางดังกล่าว มาตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้ทรงตราพระราชบัญญัติเกาน์ซิลออฟสเตด คือที่ปรึกษาราชการแผ่นดินขึ้นใช้บังคับตั้งแต่ พ.ศ.2417 และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2476 โดยให้มีสถาบันเกี่ยวกับการร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย และสถาบันที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครองควบคู่กัน หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 โดยให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ขึ้น ทำหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างหลักกฎหมายปกครองที่เหมาะสมแก่ประเทศไทยและสร้างความคุ้นเคยในระบบวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยจะพัฒนาให้เป็นระบบศาลปกครองอย่างเต็มรูปแบบต่อไป บัดนี้ระบบคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พัฒนามาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว สมควรปรับปรุงโดยให้จัดตั้งศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองโดยตรง ในรูปแบบขององค์กรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายปกครองที่ได้พัฒนาต่อเนื่องมาตั้งแต่ในอดีต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และกิจการอื่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการต่างๆ และผู้ซึ่งดำเนินงานทางปกครอง

“ตุลาการศาลปกครอง” หมายความว่า ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

การจัดตั้งและเขตอำนาจศาลปกครอง

มาตรา 5 ศาลปกครองแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

- (1) ศาลปกครองสูงสุด
- (2) ศาลปกครองชั้นต้น ได้แก่
 - (ก) ศาลปกครองกรุงเทพมหานคร
 - (ข) ศาลปกครองในส่วนภูมิภาค

ให้จัดตั้งศาลปกครองสูงสุดขึ้นในกรุงเทพมหานคร

ให้จัดตั้งศาลปกครองกรุงเทพมหานคร โดยมีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดอุทัยธานี

บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตศาลปกครองกรุงเทพมหานครตามวรรคสาม จะยื่นฟ้องต่อศาลกรุงเทพมหานครก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลนั้นจะไม่รับพิจารณาพิพากษาคดีที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีที่โอนมาตามหลักเกณฑ์ของการพิจารณาคดีปกครอง

การจัดตั้งและการกำหนดเขตของศาลปกครองในส่วนภูมิภาค ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ทั้งนี้เขตอำนาจศาลปกครองในส่วนภูมิภาคจะครอบคลุมเขตการปกครองหลายจังหวัดก็ได้

ศาลปกครองจะเปิดทำการเมื่อใดให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันเปิดทำการของศาลปกครอง

มาตรา 6 คดีปกครองที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองได้แก่ คดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมาย ปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติ หรือเกี่ยวกับการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่หน่วยงาน

ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่หรือสัญญาทางปกครอง แต่ไม่รวมถึงคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลทหารหรือศาลอื่น

สัญญาทางปกครองตามวรรคหนึ่งได้แก่ สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นหน่วยงานของรัฐและมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้คู่สัญญาเข้าดำเนินการ บริการสาธารณะ สัญญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีสิ่งที่เป็นสาธารณูปโภคหรือสัญญาที่มี กฎหมายกำหนดให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา 7 ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง เว้นแต่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้

- (1) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้น
- (2) คดีที่อุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่กำหนดในพระราช

กฤษฎีกา

(3) คดีปกครองที่เกี่ยวกับคำสั่งหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือ รัฐมนตรี

- (4) คดีปกครองอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายหรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ห้ามมิให้ศาลอื่นใดรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา 8 ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใดและคดีนั้นยังไม่ถึงที่สุด เมื่อคู่ความร้องว่า คดีนั้นหรือประเด็นใดในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองถ้าศาลนั้นมีคำสั่งว่ากรณีดังกล่าว อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น ให้คู่ความมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่ศาลนั้นมีคำสั่งในการนี้ ให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาความเห็นเสนอศาล ปกครองสูงสุด ถ้าศาลปกครองสูงสุดเห็นว่ากรณีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ปกครอง และศาลปกครองหรือคู่ความในคดีนั้นเห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีนั้นอยู่ใน เขตอำนาจของศาลอื่นโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลปกครองหรือศาลใดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด ไม่รับหรือให้ยกฟ้อง เพราะเหตุคดีไม่อยู่ในเขตอำนาจศาล ถ้าอายุความครบกำหนดไปแล้ว ในระหว่างการพิจารณา หรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นถึงที่สุด ให้ขยาย อายุความออกไปจนถึงหกสิบวันภายหลังจากพิพากษาหรือคำสั่งเช่นนั้น

หมวด 2

ตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 9 ศาลปกครองสูงสุดให้มีตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ในศาล ศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองสูงสุด ทั้งนี้ตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 10 ผู้ที่จะได้รับตำแหน่งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องเป็นผู้มีสัญชาติ ไทย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์สาขากฎหมายมหาชน หรือมีความรู้ในทาง รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการร่างกฎหมายหรือกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มาแล้ว ไม่น้อย กว่าสองปี

(2) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสี่ปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการ หัวหน้าคณะศาลปกครอง

(3) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า ผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารสูงสุด

(4) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการ พิเศษประจำเขตหรือเทียบเท่า

(5) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี หรือเทียบเท่า

(6) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง หรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาไม่น้อยกว่าสิบปี

ตุลาการศาลปกครองสูงสุดต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามในขณะดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

- (1) เป็นราชการอื่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (2) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ
- (3) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (4) เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

(5) เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมายหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นหรือประกอบกิจการใดๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด

มาตรา 11 การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุดแล้ว ให้เสนอรายชื่อเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา ตามลำดับ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ครั้งแรก ตุลาการศาลปกครองสูงสุดต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนด

การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคนใดให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะรัฐมนตรีและสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาตามลำดับแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคนใดให้ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลปกครอง ศาลปกครอง และตุลาการศาลปกครองหัวหน้าคณะในศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อ

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองได้พิจารณาคัดเลือกแล้ว ให้นำกรรมนตรีนำความ
ขึ้นกราบทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯแต่งตั้งต่อไป

วิธีการคัดเลือกตุลาการศาลปกครองสูงสุด รวมทั้งการคัดเลือกตุลาการศาลปกครอง
สูงสุดให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการ
หัวหน้าคณะในศาลปกครองสูงสุดของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ให้เป็นไปตาม
ระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 12 ศาลปกครองชั้นต้นแต่ละศาลให้มีตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นในตำแหน่ง
อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการศาลปกครอง
ชั้นต้น ทั้งนี้ตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ
ศาลปกครอง

มาตรา 13 ผู้ที่จะได้รับตำแหน่งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นต้องเป็นผู้มีสัญชาติ
ไทย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์สาขากฎหมายมหาชนหรือมีความรู้ในทางรัฐศาสตร์
เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติอย่างใด
อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) รับราชการหรือเคยรับราชการเป็นพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน ในสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา
- (2) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ในตำแหน่งพนักงานค
ปกรองในระดับที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (3) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกลาง
- (4) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการ
พิเศษประจำกรม
- (5) รับราชการหรือเคยรับราชการมาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่า
- (6) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง หรือวิชา
ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมา
ไม่น้อยกว่าหกปี

ให้นำความในมาตราสิบวรรคสองมาใช้บังคับตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม

มาตรา 14 การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ให้นำรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นคนใดให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองพิจารณาคัดเลือกแล้ว ให้นำรัฐมนตรีนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

ให้นำความในมาตรา 11 วรรคสองและวรรคห้า มาใช้บังคับการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม

มาตรา 15 ตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (4) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 10 วรรคสอง
- (5) ต้องกำพิพากษาสูงสุดให้ลงโทษจำคุก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

หรือความผิดลหุโทษ

- (6) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (8) ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา 16
- (9) ถูกปลดหรือไล่ออกตามมาตรา 17

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) ให้นำความกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ แต่การพ้นจากตำแหน่งกรณีอื่นให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 16 ตุลาการศาลปกครองต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครองตามที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีมติให้ตุลาการศาลปกครองผู้ใดออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ แต่การให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนให้ทำได้เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อตุลาการศาลปกครองนั้นปฏิบัติหน้าที่บกพร่องในสาระสำคัญ หรือประพฤติตนไม่สมควรตามที่กำหนดในจรรยาบรรณแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครอง
- (2) เมื่อตุลาการศาลปกครองนั้นห่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสม่ำเสมอแต่ไม่เหตุทุพพลภาพ
- (3) เมื่อปรากฏว่าตุลาการศาลปกครองนั้นขาดสัญชาติไทยหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 10 วรรคสอง หรือต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 15 (6) หรือ(7)

มาตรา 17 คณะกรรมการศาลปกครองอาจมีมติไล่ตุลาการศาลปกครองออกได้ดังกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ทุจริตต่อหน้าที่
- (2) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีเหตุผลอันสมควรลดหย่อน ให้มีมติให้ปลดออกโดยให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

มาตรา 18 ในการพิจารณาให้ตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตั้งคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยตุลาการในศาลปกครองสูงสุด หรือตุลาการศาลปกครองชั้นต้นจำนวนสามคน ผู้พิพากษาจากศาลอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งจากศาลนั้นจำนวนหนึ่งคน และกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการเพื่อทำการสอบสวน

ในการสอบสวนให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดให้ข้อเท็จจริง ให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนได้

ในระหว่างการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองเห็นว่าการให้ผู้ถูกสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการจะมีมติให้พักราชการก็ได้

วิธีการสอบสวน สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 19 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพของตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกรรมการร่างกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเกินหนึ่งในสามของกรรมการร่างกฎหมายขณะนั้น

การให้ตุลาการศาลปกครองไปทำงานในหน้าที่ใดในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งได้เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้นั้นและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองแล้ว ในระหว่างการปฏิบัติงานเช่นว่านี้ ตุลาการศาลปกครองผู้นั้นจะทำการพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้

มาตรา 20 การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้ทำการแทนในตำแหน่งที่ว่างในศาลปกครองสูงสุดหรือศาลปกครองชั้นต้นหรือแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ให้ทำการแทนในตำแหน่งที่ว่างในศาลปกครองชั้นต้นอื่น ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจแต่งตั้งได้ แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นั้นก่อน ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 21 ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรือผู้ทำการแทนต้องรับผิดชอบให้งานศาลเป็นไปโดยเรียบร้อยและให้มีอำนาจนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใดๆ ของศาลนั้น และเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว ให้มีอำนาจลงรายมือชื่อและทำความเห็นแย้งได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ให้รองประธานศาลปกครองสูงสุดมีหน้าที่ตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย

ในกรณีที่ตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นว่างลง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้มีผู้ทำการแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 22 เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

เพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จบำนาญ ให้ตุลาการศาลปกครองเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และให้นำกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการใช้บังคับกับตุลาการศาลปกครองโดยอนุโลม ในการนี้ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมการเกษียณอายุของตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 23 เครื่องแบบตุลาการศาลปกครองและระเบียบการแต่งให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

วันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดประจำปีและการลาหยุดราชการของตุลาการศาลปกครองให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 24 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการศาลปกครองเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 3

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 25 ให้มีคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองคณะหนึ่งประกอบด้วย

(1) ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธาน

(2) ตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองสูงสุดด้วยกันจำนวนหกคน

(3) ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นที่ได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นด้วยกันจำนวนสี่คน

(4) กรรมการอื่นจำนวนสามคน ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเลือกขึ้นมา สภาละหนึ่งคน และคณะกรรมการเลือกขึ้นมาอีกหนึ่งคน ผู้ซึ่งได้รับเลือกตามอนุมาณี้จะต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย อาจารย์ผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น ซึ่งมีใช้ตุลาการศาลปกครอง

(5) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

การเลือกกรรมการตาม (2) และ (3) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 26 กรรมการตุลาการศาลปกครองตามมาตรา 25 (2) (3) และ (4) ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีแต่อาจได้รับเลือกใหม่ได้

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการเพื่อให้มีการเลือกตั้งซ่อมภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง เว้นแต่วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการผู้นั้นเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกซ่อมก็ได้

กรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับเลือกซ่อมให้อยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

มาตรา 27 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตุลาการศาลปกครองตามมาตรา 25 (2) (3) และ (4) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) พ้นจากตำแหน่งตุลาการในศาลปกครอง หรือตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ในกรณีที่เป็นกรรมการตามมาตรา 25 (2) หรือ (3)

(4) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(5) คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการตุลาการศาลปกครองทั้งหมด ให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากกระทำหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการตุลาการศาลปกครอง

การมีมติให้กรรมการตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งตาม (5) ให้กระทำเมื่อนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา หรือบุคคลอื่นตามที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ร้องขอต่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 28 การประชุมของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองว่างลง แต่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยรีบด่วน ให้กรรมการที่เหลือปฏิบัติงานต่อไปไม่ได้ แต่ต้องมีกรรมการเหลือพอที่จะเป็นองค์ประชุม

ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการลงมติได้

ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการใดๆ ได้ตามความเหมาะสม

หมวด 4

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

ส่วนที่ 1

การฟ้องคดีปกครอง

มาตรา 29 ผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ มีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุดได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้น จะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวแล้ว

มาตรา 30 คำฟ้องในเรื่องดังต่อไปนี้ไม่ได้รับไว้พิจารณา

- (1) คำฟ้องเกี่ยวกับเรื่องทางนโยบายโดยตรงซึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา
- (2) คำฟ้องเกี่ยวกับวินัยและการใช้อำนาจบังคับบัญชาทหารหรือตำรวจ
- (3) คำฟ้องเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วย

ระเบียบข้าราชการตุลาการ

(4) คำฟ้องในเรื่องที่ศาลปกครองได้พิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีการพบพยานหลักฐานใหม่ตามมาตรา 53

(5) คำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดีได้ละทิ้งการฟ้องคดีตามมาตรา 42

(6) คำฟ้องที่ขาดอายุความตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 31 คำฟ้องให้ใช้ถ้อยคำสุภาพและต้อง

- (1) มีชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี
- (2) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี
- (3) มีคำขอของผู้ฟ้องคดี
- (4) ลงลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ถ้าเป็นการยื่นฟ้องคดีแทนผู้อื่นจะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ผู้ฟ้องคดีมาด้วย

ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองหลายคนในเหตุเดียวกัน อาจยื่นคำฟ้องร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยจะมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีคนใดเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องร้องคดีทุกคนในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ถือว่า การกระทำของผู้แทนผู้ฟ้องคดีในกระบวนการพิจารณาผูกพันผู้ฟ้องคดีทุกคน เว้นแต่กระบวนการพิจารณาที่บุคคลนั้นกระทำไปเป็นที่เสื่อมเสียแก่ผู้ฟ้องคดีร่วมคนอื่น

การฟ้องคดีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล และไม่ต้องมีทนายความ แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสำหรับการฟ้องคดีบางประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง จะบังคับให้การฟ้องต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือต้องมีทนายความเป็นผู้เรียบเรียงคำฟ้องและช่วยเหลือในการดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาล

ปกครองสูงสุด ในกรณีที่บังคับให้มีทนายความให้นำอำนาจหน้าที่ของทนายความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้โดยอนุโลม

มาตรา 32 การฟ้องคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้น ให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องมีภูมิลำเนาหรือมีมูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้น

การฟ้องคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ให้ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุด การพิจารณาคดีที่ยื่นไว้ต่อศาลปกครองใด จะต้องกระทำในศาลปกครองนั้น ตามวันเวลาทำการ เว้นแต่กรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นหรือเพื่อความสะดวกของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองจะสั่งให้ดำเนินการพิจารณาในสถานที่อื่นหรือในวันหยุดหรือในเวลาใดก็ได้

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้ประกาศสถานที่และวันเวลาทำการของศาลปกครองในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 33 การฟ้องคดีต้องกระทำภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับจดหมายชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และสัญญาทางปกครอง ให้มีอายุความหนึ่งปีนับแต่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล

ส่วนที่ 2

การดำเนินคดีปกครอง

มาตรา 34 ศาลปกครองสูงสุดต้องมีตุลาการอย่างน้อยห้าคน เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ศาลปกครองชั้นต้นต้องมีตุลาการอย่างน้อยสามคนเป็นองค์คณะพิพากษา

ในกรณีที่มีเหตุอันควร ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จะออกระเบียบ กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดี ต้องกระทำโดยมีตุลาการศาลปกครองอีกองค์คณะหนึ่ง ตามจำนวนที่กำหนดเข้าร่วมในการพิจารณาพิพากษาได้

มาตรา 35 การพิจารณาพิพากษาคดีต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดี หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสชี้แจงและ แสดงหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนตามควรแก่กรณี ทั้งนี้การให้ข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการพิจารณาคดีให้ทำเป็นหนังสือเป็นประการสำคัญ

คู่ความมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารหลักฐานที่แต่ละฝ่ายได้ยื่นไว้ในสำนวน เว้นแต่กรณีใด มีกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผยหรือศาลปกครองเห็นว่าจำเป็นต้องไม่เปิดเผย เพื่อ การดำเนินงานของรัฐ แต่กรณีที่ไม่เปิดเผยดังกล่าว ศาลปกครองจะนำมาใช้เพื่อสนับสนุน การพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้

มาตรา 36 เมื่อได้รับคำฟ้องให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครอง ชั้นต้นส่งสำนวนคดีให้ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการหัวหน้าคณะศาล ปกครองชั้นต้นแล้วแต่กรณีเพื่อแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน และดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป

ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมอบหมายให้พนักงานคดีปกครองเป็นผู้ดำเนินการรวบรวม ข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง และคำชี้แจงของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวม พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเสนอต่อตุลาการเจ้าของสำนวน

มาตรา 37 ในการพิจารณาคดีให้ตุลาการเจ้าของสำนวนทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และเสนอความเห็นในข้อกฎหมายต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ตลอดจนดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้น

ในระหว่างการดำเนินการของตุลาการเจ้าของสำนวนตามวรรคหนึ่ง ให้เปิดโอกาสให้ คู่ความได้ทราบถึงข้ออ้าง หรือข้อขัดแย้งของแต่ละฝ่ายและเสนอพยานหลักฐานของฝ่ายตน เพื่อหักล้างหรือยืนยันข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ตามความเหมาะสม จนกว่าตุลาการ เจ้าของสำนวนจะเห็นว่าได้ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายเพียงพอที่จะเสนอองค์คณะพิจารณา พิพากษาได้แล้ว

ให้มีพนักงานคดีปกครองซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งจากข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดแล้ว เพื่อทำหน้าที่ช่วยตุลาการเจ้าของสำนวนและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามอบหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวนและพนักงานคดีปกครองให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีปกครองให้พนักงานคดีปกครองเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 38 ในระหว่างการพิจารณาคดีขององค์คณะพิจารณาพิพากษาถ้าจำเป็นต้องยื่นชั้นข้อเท็จจริงใด หรือต้องมีการสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้ศาลปกครองจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีตามความจำเป็น

ก่อนจะมีการพิพากษาคดีต้องเปิดให้คู่ความแถลงด้วยวาจา เพื่อสรุปความเห็นของตนต่อศาลปกครอง เว้นแต่เป็นเรื่องที่ศาลปกครองเห็นว่าสมควรพิพากษาชี้ขาดคดีโดยไม่จำเป็นต้องฟังคำแถลงของคู่ความ

มาตรา 39 การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่

(1) ในคดีเรื่องใดที่มีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในศาลปกครอง เมื่อศาลปกครองได้ขับไล่คู่กรณีฝ่ายใดออกไปเสียจากบริเวณศาลโดยที่ประพฤตินั้นไม่สมควร ศาลปกครองจะดำเนินการนั่งพิจารณาคดีต่อไป ถัดหลังคู่ความฝ่ายนั้นก็ได้

(2) ในคดีเรื่องใด เพื่อความเหมาะสม หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ถ้าศาลปกครองเห็นสมควรจะห้ามมิให้มีการเปิดเผย ซึ่งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่างๆ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแห่งคดี ซึ่งปรากฏจากคำคู่ความหรือคำแถลงของคู่ความหรือคำพยานหลักฐานที่ได้สืบมาแล้ว ศาลปกครองจะมีคำสั่งต่อไปนี้ก็ได้

(ก) ห้ามประชาชนมิให้เข้าฟังการพิจารณาทั้งหมดหรือบางส่วน แล้วดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่เปิดเผย หรือ

(ข) ห้ามมิให้ออกโฆษณาข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่างๆ เช่นว่านั้น

ไม่ว่าศาลปกครองจะมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง (2) หรือไม่ คำสั่งหรือคำพิพากษาชี้ขาดคดีของศาลปกครองนั้น ต้องอ่านในศาลโดยเปิดเผย และมีให้ถือว่า การออกโฆษณาทั้งหมดหรือ

แต่บางส่วนแห่งคำพิพากษานั้นหรือย่อเรื่องแห่งคำพิพากษา โดยเป็นกลางและถูกต้องนั้นเป็นการผิดกฎหมาย

มาตรา 40 ให้มีตุลาการศาลปกครองคนหนึ่ง ซึ่งไม่อยู่ในองค์คณะพิจารณาคดีนั้น ทำหน้าที่เป็นผู้แถลงคดีปกครอง โดยทำคำแถลงการณ์สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย พร้อมทั้งเสนอข้อคิดเห็นของตนเกี่ยวกับแนวทางการวินิจฉัยคดีต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ก่อนมีคำพิพากษาคดี และให้ผู้แถลงคดีปกครองชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ในวัน ที่องค์คณะพิจารณาพิพากษากำหนด แต่จะร่วมอยู่ในการพิพากษาคดีไม่ได้

การให้ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้แถลงคดีปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการใน ศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 41 ในศาลปกครองมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีคำสั่งเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจง ข้อเท็จจริงหรือให้ความเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(2) มีคำสั่งเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือส่งผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐนั้น มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณา

(3) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำหรือนำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

(4) มีคำสั่งเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีมาให้ถ้อยคำ หรือส่งพยานหลักฐานมา ประกอบการพิจารณา

(5) แต่งตั้งบุคคลใดให้ไปตรวจสอบสถานที่บุคคลหรือสิ่งอื่นใดและนำมารายงานต่อศาล เพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

มาตรา 42 ถ้าผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากศาลปกครองให้มาให้ถ้อยคำหรือแสดงพยาน หลักฐานแล้ว ไม่มาดำเนินการตามคำสั่งนั้นภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองกำหนด โดย ไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ศาลปกครองมีอำนาจสั่งให้จำหน่ายคดีนั้นออกจากสารบบบัญชี

คดีที่ศาลปกครองได้สั่งจำหน่ายออกจากสารบบบัญชีตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะ ขอให้พิจารณาใหม่หรือยื่นฟ้องคดีอีกไม่ได้ เว้นแต่จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลปกครองว่า

การที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตามหนังสือของศาลปกครองได้นั้น เป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือ มีเหตุอันสมควร

มาตรา 43 โทษนาบทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลและเหตุแห่งการคัดค้านผู้พิพากษา ความประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับการพิจารณาของศาลปกครอง โดยอนุโลม แต่การยื่นคำคัดค้านการพิจารณาคำคัดค้าน การสั่งให้ผู้ถูกคัดค้านงดการ พิจารณาคดี และสั่งการให้ผู้อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

การกระทำใดๆของตุลาการศาลปกครองที่ได้กระทำไปก่อนมีการสั่งให้งดการพิจารณา นั้นย่อมเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา 44 ในการพิจารณาคดี ถ้าศาลปกครองเห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการ ใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ไม่ว่าจะมีการร้องขอ จากผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออก คำสั่งไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้ตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐประกอบด้วย

ในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการชั่วคราว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าจำเป็นต้องบังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดปฏิบัติตามมาตรการหรือวิธีการ ชั่วคราวเป็นการเฉพาะตัวให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษามาประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ 3

คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีปกครอง

มาตรา 45 การทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ถ้าจะต้องกระทำโดยตุลาการ ศาลปกครองหลายคน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะต้องบังคับตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก และถ้าตุลาการศาลปกครองคนใดมีความเห็นแย้ง ให้ตุลาการศาลปกครองคนนั้นทำ ความเห็นแย้งของตนไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา 46 ในศาลปกครองสูงสุด ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นสมควรจะให้มีการวินิจฉัยคดีโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้ หรือถ้าเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีคำขอ หรือถ้ามีกฎหมายหรือระเบียบของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้วินิจฉัยปัญหาใดหรือคดีใดโดยที่ประชุมใหญ่ ก็ให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่

ภายใต้บังคับมาตรา 43 ที่ประชุมใหญ่นั้นให้ประกอบด้วยตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทุกคนที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรือผู้ทำการแทนเป็นประธานที่ประชุมใหญ่ คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก และถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 47 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ต้องระบุ

- (1) ชื่อผู้ยื่นคำฟ้อง
- (2) เหตุแห่งการฟ้องคดี
- (3) ข้อเท็จจริงของเรื่องที่ฟ้อง
- (4) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย
- (5) คำบังคับ
- (6) ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ต้องลงลายมือชื่อของศาลปกครองที่พิพากษาคดีนั้น

เมื่อศาลปกครองได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลปกครองโดยเปิดเผยในวันใดแล้วให้ถือว่าวันนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในการนี้ให้ศาลปกครองแจ้งให้คู่ความทราบกำหนดวันอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร

ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิมพ์เผยแพร่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองและคำแถลงการณ์ของผู้แถลง คดีปกครองที่เป็นความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศหรือประโยชน์ส่วนรวมจะแยกส่วนออกไว้โดยจะเปิดเผยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องและไม่นำออกพิมพ์เผยแพร่ก็ได้

มาตรา 48 ภายใต้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาใดๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลนับตั้งแต่วันที่มิคำพิพากษาหรือคำสั่งจนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น เปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือคงเสีย

คำพิพากษาหรือคำสั่งใดๆ ให้มีผลผูกพันบุคคลภายนอกได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในคำพิพากษาให้บุคคลใดออกจากสถานที่ใด ไปจากสถานที่ใด ให้ใช้บังคับตลอดถึงวงศ์ญาติหรือบริวารของผู้ผู้นั้นที่อยู่ในสถานที่นั้นด้วย เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าคนมีสิทธิพิเศษอื่น

(2) ถ้าบุคคลใดได้เข้าเป็นผู้ค้าประกันในศาลเมื่อการดำเนินกิจการใดๆ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใช้บังคับแก่การประกันนั้นได้โดยไม่ต้องฟ้องผู้ค้าประกันใหม่

(3) คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับสถานะหรือความสามารถของบุคคลหรือนิติบุคคล บุคคลภายนอกจะยกขึ้นอ้างอิงหรือใช้ยันกับบุคคลภายนอกก็ได้

(4) คำพิพากษาหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับสิทธิแห่งทรัพย์สินใดๆ คู่ความที่เกี่ยวข้องอาจอ้างกับบุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกจะมีสิทธิดีกว่า

มาตรา 49 ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนด ในกรณีที่มีการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) ละเอียดต่อหน้าที่

(ข) ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

(2) สั่งให้เพิกถอนคำสั่งหรือกฎหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) กระทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่

(ข) กระทำการโดยไม่ถูกต้องตามแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการนั้น

(ค) กระทำการโดยไม่สุจริตหรือใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบ

(ง) ราชการโดยไมชอบด้วยกฎหมาย

(3) สั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือให้ราชการหรือคนเว้นการกระทำ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่นๆด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือราชการหรือคนเว้นการกระทำการอย่างไร

ในกรณีมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง (1) หรือ (3) ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าปรับเป็นรายวันวันละไม่เกินสามหมื่นบาท สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

ในการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง(2) ศาลปกครองมีอำนาจระบุว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือมีผลไปถึงอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ ทั้งนี้ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎ ให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าว ตามความเหมาะสมในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งให้ผู้ใดชำระเงินตามข้อผูกพันหรือรับผิดชอบในคดี หรือชำระค่าปรับตามวรรคสอง ถ้าผู้นั้นไม่ชำระ ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้ และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 50 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดการใดๆ อันเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองได้

มาตรา 51 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองชั้นต้น ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา 52 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองใด ถ้ามิได้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์ ให้ถือว่าเป็นที่สิ้นสุดตั้งแต่วันที่ให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นต้นไป

มาตรา 53 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองซึ่งถึงที่สุดแล้ว ผู้ฟ้องคดีอาจขอให้พิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง ได้ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันที่ให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ต้องพิสูจน์ให้เห็นที่พอใจแก่ศาลปกครองว่าได้มีการพบหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองนั้นเปลี่ยนไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา 54 การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดครั้งแรก เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จะพิจารณาแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้วในขณะที่แต่งตั้ง ให้คงบำนาญในระหว่างนั้น และเมื่อผู้ได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเมื่อใด ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญเท่าจำนวนเดิม ในขณะที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่มีกฎหมายปรับอัตราบำนาญสูงขึ้นก็ให้ผู้นั้นได้รับไปตามนั้น

มาตรา 55 การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดครั้งแรก เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้นายกรัฐมนตรีเสนอรายชื่อบุคคลผู้มีคุณสมบัติและมีความเหมาะสมเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ ต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาลำดับ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ในการนี้ให้เสนอรายชื่อบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดไปพร้อมกันด้วย

ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งคัดเลือกรายชื่อบุคคลผู้มีคุณสมบัติและความเหมาะสมเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

เมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ตามมาตรานี้แล้ว ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการให้มีการเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน ทั้งนี้สำหรับการเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดกำหนด

มาตรา 56 เมื่อได้มีการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองตามมาตรา 55 แล้วให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันเปิดทำการศาลปกครอง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ

เมื่อมีประกาศวันทำการศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เรื่องร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โอนไปเป็นคดีของศาลปกครองและให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่โอนมาดังกล่าวตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้การดำเนินการของศาลปกครองสำหรับเรื่องร้องทุกข์ที่โอนมาดังกล่าวให้เป็นไปตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนด

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับเรื่องร้องทุกข์ที่โอนมาตามวรรคสองไว้พิจารณาเพราะเหตุที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของศาลอื่นและอายุความครบกำหนดไปแล้วหรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวัน นับแต่วันที่มีคำสั่งของศาลปกครอง ให้ขยายอายุความออกไปจนถึงหกสิบวันภายหลังจากมีคำสั่งเช่นนั้น

มาตรา 57 บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องหรืออยู่ในการพิจารณาคดีของศาลอื่นอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และลักษณะเป็นคดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีดังกล่าวต่อไปจนถึงที่สุด โดยให้ถือว่าคดีนั้นไม่ใช่คดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 58 ในระหว่างที่ศาลปกครองในส่วนภูมิภาคยังมีได้ทำการเปิดในท้องที่ใด ให้ศาลปกครองกรุงเทพมหานครมีเขตอำนาจในท้องที่นั้นด้วย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.
ของกระทรวงยุติธรรม

หลักการ

จัดตั้งศาลปกครองและให้มีวิธีพิจารณาคดีปกครอง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 มาตรา 195 มาตรา 195 ทวิ และมาตรา 195 ครี ได้กำหนดให้มีศาลปกครองขึ้น เพื่อพิจารณาคดีปกครอง อันมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากคดีแพ่งโดยทั่วไป เพราะเป็นข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งข้อขัดแย้งดังกล่าวควรได้รับการพิจารณาโดยผู้มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาทางด้านการบริหารและการปกครอง ทั้งการดำเนินคดีควรเป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม เพื่อให้ประโยชน์ส่วนรวมและสิทธิเสรีภาพของประชาชน ได้รับความคุ้มครองยิ่งขึ้น โดยไม่เป็นการขัดขวางหรือก่อให้เกิดอุปสรรคในการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่สมควร จึงสมควรให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้น เพื่อพิจารณาคดีปกครอง โดยมีวิธีพิจารณาคดีเป็นพิเศษต่างหากจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยเป็นการสมควรจัดตั้งศาลปกครองและให้มีวิธีพิจารณาคดีปกครอง

.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.....

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการและหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น สภาดำบล และหน่วยงานอื่นซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย เพื่อให้ดำเนินงานในทางปกครอง และให้หมายความรวมถึงองค์กรของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย และหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของแต่ไม่รวมถึงบริษัทและห้างหุ้นส่วนที่รัฐจัดตั้งหรือมีทุนรวมอยู่ด้วย

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎทบวง กฎ ก.พ. ข้อบัญญัติเทศบัญญัติ ประกาศ ระเบียบข้อบังคับ กฎ หรือ ที่เรียกว่าอย่างอื่น อันมีลักษณะทำนองเดียวกัน ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ออก

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือหนังสือสำคัญในทางปกครองที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ออก อันมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล

“คดีปกครอง” หมายความว่า คดีที่ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองชั้นต้น หรือศาลฎีกาคดีปกครอง

“ศาลปกครองชั้นต้น” หมายความว่า ศาลปกครองกลาง ศาลปกครองภูมิภาค ศาลปกครองจังหวัด แล้วแต่กรณี

“คำฟ้อง” ให้หมายความรวมถึงคำร้องขอด้วย

“ก.ต.ป.” หมายความว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

“ก.ต.” หมายความว่า คณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการมาใช้บังคับกับพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม เว้นแต่บทบัญญัติใน ลักษณะ 3 และ ลักษณะ 4 และลักษณะ 5 มิให้นำมาใช้บังคับ

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

ศาลปกครอง

มาตรา 6 ให้จัดตั้งศาลปกครองกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ศาลปกครองกลางมีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี แต่บรรดาคดีที่เกิด

นอกเขตอำนาจของศาลปกครองกลาง จะยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของศาลปกครองกลาง ที่จะไม่รับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้

มาตรา 7 ให้จัดตั้งศาลปกครองภาคขึ้น และจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจศาลและกำหนดที่ตั้งศาลในเขตศาลนั้นด้วย

มาตรา 8 ถ้าจะจัดตั้งศาลปกครองจังหวัดขึ้นในจังหวัดใด ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องระบุเขตอำนาจศาลนั้นไว้ด้วย

มาตรา 9 ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ดังต่อไปนี้

(1) คดีที่ฟ้องขอให้ยกเลิกกฎหรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั้งหมดหรือบางส่วน แต่ถ้าเป็นคดีเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎทบวง ประกาศกระทรวง หรือประกาศทบวง ให้ศาลปกครองชั้นต้นทำความเห็นและส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาคดีปกครอง เพื่อพิจารณาพิพากษาโดยเร็ว

(2) คดีที่ฟ้องขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติการไปตามอำนาจหน้าที่โดยชอบและคดีที่ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ

(3) คดีที่กฎหมายบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องฟ้องหรือร้องขอเพื่อบังคับตามคำสั่งทางปกครอง

(4) คดีที่ฟ้องเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงในการดำเนินการบริการสาธารณะ

(5) คดีที่กฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

คดีดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ถ้าโจทก์เรียกค่าสินไหมทดแทนมาด้วยหรือฟ้องเรียกเฉพาะค่าสินไหมทดแทน ก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาในเรื่องค่าสินไหมทดแทนนั้นได้ด้วย

มาตรา 10 การฟ้องคดีดังกล่าวในมาตรา 9 (1) ให้กระทำได้เมื่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกกฎหรือคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริต โดยปราศจากหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ โดยไม่ต้องตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือโดยใช้ดุลยพินิจ ซึ่งปราศจากเหตุผลหรือพยานหลักฐาน อันเป็นสาระสำคัญสนับสนุน

มาตรา 11 การฟ้องคดีดังกล่าวในมาตรา 9 (2) ให้กระทำได้เมื่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติโดยไม่ชอบตามอำนาจหน้าที่หรือโดยล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยไม่สุจริต

มาตรา 12 การฟ้องคดีตามความในสองมาตราก่อน จะกระทำได้ต่อเมื่อผู้ฟ้องได้รับความเสียหายจากเหตุเช่นว่านั้นหรือเหตุเช่นว่านั้น ทำให้เสื่อมเสียแก่ประโยชน์สาธารณะ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 13 ในคดีที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยอาศัยอำนาจแห่งกฎ ถ้าศาลปกครองเห็นว่ากฎดังกล่าวไม่ถูกต้องตามมาตรา 10 ให้ศาลปกครองมีอำนาจยกเลิกกฎดังกล่าวก็ได้

มาตรา 14 การฟ้องคดีตามมาตรา 9 จะกระทำได้ต่อเมื่อมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด และได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ในเรื่องนั้นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เสร็จสิ้นแล้ว แต่ถ้ามิได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือถ้ากฎหมายมิได้กำหนดเวลา และมีได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันยื่นคำร้องทุกข์ หรือคำอุทธรณ์แล้วแต่กรณี ก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีเรื่องนั้นต่อศาลปกครองได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากมีการวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ ตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว แต่คณะกรรมการหรือผู้มีอำนาจวินิจฉัยไม่ได้แจ้งสิทธิที่จะฟ้องร้องต่อศาลปกครอง ให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ร้องทุกข์ทราบ ผู้อุทธรณ์หรือผู้ร้องทุกข์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่สิ้นสุดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ฟ้องได้

มาตรา 15 คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง คือ

(1) คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทหาร ศาลภาษีอากร ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน และศาลชำนาญพิเศษอื่น

(2) คดีที่เกี่ยวกับกฎหรือคำสั่งที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยกฏอัยการศึกหรือกฎหมายที่เกี่ยวกับราชการทหาร เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยรับราชการทหาร

มาตรา 16 เมื่อศาลปกครองเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลอื่นใดรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา 17 ให้จัดตั้งศาลฎีกาคดีปกครองขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีปกครองที่อุทธรณ์มาจากศาลปกครองชั้นต้นหรือคดีที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลฎีกาคดีปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา

ศาลฎีกาคดีปกครองจะเปิดทำการเมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 18 ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลปกครองโดยอนุโลม

หมวด 2

ตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 19 ในศาลฎีกาคดีปกครองให้มีอธิบดีศาลฎีกาคดีปกครองคนหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งจากอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลฎีกาคดีปกครอง หรือตุลาการหัวหน้าคณะในศาลฎีกาคดีปกครอง เพื่อรับผิดชอบงานของศาลฎีกาคดีปกครอง

ให้มีรองอธิบดีศาลฎีกาคดีปกครองตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดตามความจำเป็นแห่งราชการ

รองอธิบดีศาลฎีกาคดีปกครองและตุลาการหัวหน้าคณะในศาลฎีกาคดีปกครอง จะต้องแต่งตั้งจากอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น รองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น หรือตุลาการในศาลฎีกาคดีปกครอง และตุลาการศาลฎีกาคดีปกครอง จะต้องแต่งตั้งจากตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งรับราชการประจำ โดยให้มีจำนวนตามที่รัฐมนตรีกำหนดตามความจำเป็นแห่งราชการ

ให้อธิบดีศาลฎีกาคดีปกครองได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 8 ขั้นสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ให้รองอธิบดีศาลฎีกาคดีปกครองได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 7 ขั้นสูงสุด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ให้ตุลาการศาลฎีกาศึกษาคดีปกครองได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 6 ชั้นสูงสุดหรือชั้น 7 ชั้นสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

มาตรา 20 ในศาลปกครองชั้นต้นให้มีตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งรับราชการประจำ และตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดตามความจำเป็นแห่งราชการ

ภายใต้บังคับมาตรา 23 ให้ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งรับราชการประจำ ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 5 ชั้นสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

มาตรา 21 ตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งรับราชการประจำ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งด้วยความเห็นชอบ ของ ก.ต.ป. จากบุคคลดังต่อไปนี้

(1) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลชั้นต้น และเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาทางด้านการบริหารและการปกครอง

(2) ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่ต่ำกว่าหนึ่งวาระ

(3) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษประจำกรมและเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาการบริหารและการปกครอง

(4) พนักงานคดีปกครองชั้น 3

ก่อนจะปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งรับราชการประจำ จะต้องเข้ารับการอบรมตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ครั้งแรก ตุลาการในศาลปกครองต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะเทิดทูนและจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งมวล เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่ง

ราชอาณาจักร ทั้งจะสับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ”

มาตรา 22 ในศาลปกครองกลางและศาลปกครองภาค ให้มีอธิบดีหนึ่งคน และรองอธิบดีตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดตามความจำเป็นแห่งราชการ

อธิบดีศาลปกครองและรองอธิบดีศาลปกครองตามวรรคหนึ่งจะต้องแต่งตั้งจากตุลาการในศาลปกครองกลางหรือในศาลปกครองภาค ซึ่งรับราชการประจำตามมาตรา 21 หรือตุลาการในศาลฎีกาคือปกครองด้วยความเห็นชอบของ ก.ค.ป.

ให้อธิบดีศาลปกครองกลางและอธิบดีศาลปกครองภาค ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 7 ชั้นสูงสุด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ให้รองอธิบดีศาลปกครองกลางและรองอธิบดีศาลปกครองภาค ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 6 ชั้นสูงสุด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

มาตรา 23 ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ตุลาการศาลปกครองตามมาตรา 21 (1) (3) และ(4) ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ตามที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 5 ชั้นสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ แต่ให้ได้รับเงินเดือนในชั้นที่ไม่ต่ำกว่าเงินเดือนที่ได้รับอยู่ ก่อนวันที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการดังกล่าว แต่จะโอนไปเป็นข้าราชการตุลาการหรือไปช่วยทำงานในศาลยุติธรรมไม่ได้

มาตรา 24 ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา 27 และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 28 ทั้งต้องเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการตามมาตรา 25 ได้คัดเลือก

มาตรา 25 ให้มีคณะกรรมการคัดเลือกตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งประกอบด้วย อธิบดีศาลฎีกาคือปกครอง เป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีศาลปกครองกลาง อัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนเนติบัณฑิตสภาและนายกสภาทนายความ เป็นกรรมการ และเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 26 การประชุมและวิधिकัดเลือกตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการตามมาตรา 25 ให้เป็นไปตามระเบียบซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวกำหนด

มาตรา 27 ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติทั่วไปที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แต่ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปี และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดี ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ หรือในตำแหน่งเทียบเท่ากับตำแหน่งดังกล่าว หรือ

(2) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนในหมวดวิชากฎหมายมหาชน หมวดวิชารัฐศาสตร์ หรือหมวดวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง การบริหารราชการ การบริหารการคลัง หรือหมวดวิชาอื่นที่ ก.ต.ป. เห็นว่าเกี่ยวข้องกับวิชาที่ใช้ในศาลปกครอง ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วรวมกันไม่น้อยกว่าสิบห้าปี

มาตรา 28 ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง สมาชิกวุฒิสภาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทนายความ หรือเป็นผู้ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการศาลปกครอง

อาชีพหรือวิชาชีพที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตุลาการศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ก.ต.ป.

ข้อกำหนดตามวรรคสอง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 29 ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ดำรงตำแหน่งได้คราวละสี่ปี นอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี

ตุลาการศาลปกครองที่ออกตามวาระไปแล้ว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอีกก็ได้

มาตรา 30 ให้ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งออกตามวาระ กงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ เข้ารับหน้าที่ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับตั้งแต่ออกตามวาระ

มาตรา 31 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 27 หรือมาตรา 28

(4) ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำด้วยความประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) การกระทำใดๆ หรือมีกรณีอันเป็นเหตุที่ข้าราชการตุลาการจะต้องพ้นจากตำแหน่ง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

การพ้นจากตำแหน่งตาม (3) (4) หรือ (5) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของ ก.ค.ป. แล้ว

มาตรา 32 ผู้มีอายุครบหกสิบปีแล้วไม่เป็นเหตุขาดคุณสมบัติในการได้รับแต่งตั้งหรือพ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 33 ให้ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิได้รับเงินค่าตอบแทนเป็นรายเดือน ในอัตราเท่ากับเงินเดือนขั้นสูงสุดรวมกับเงินประจำตำแหน่ง ที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการตุลาการในชั้น 5 ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิมีสิทธิได้รับค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และสิทธิประโยชน์อย่างอื่น เช่นเดียวกับข้าราชการตุลาการในชั้น 5

มาตรา 34 ตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 35 ในการนั่งพิจารณาพิพากษาคดีปกครองของศาลปกครองชั้นต้น จะต้องมิตุลาการศาลปกครองไม่น้อยกว่าสามคน โดยอย่างน้อยต้องมีตุลาการศาลปกครองซึ่งรับราชการประจำหนึ่งคน และตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคนจึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง

มาตรา 36 ตุลาการศาลปกครองคนใดคนหนึ่ง มีอำนาจกระทำหรือออกคำสั่งใดๆ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ซึ่งมีใช้เป็นการนั่งพิจารณาหรือวินิจฉัยคดี

หมวด 8

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 37 ให้มีคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองคณะหนึ่งเรียกโดยชื่อย่อว่า ก.ต.ป. ประกอบด้วย

(1) ประธานศาลฎีกา อธิบดีศาลฎีกาคดีปกครอง และปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการตุลาการศาลปกครองโดยตำแหน่ง และ

(2) กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิห้าคน ซึ่งตุลาการศาลปกครองเป็นผู้เลือกจากตุลาการศาลปกครอง ซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่ชั้น 7 ขึ้นไป และมีได้เป็นกรรมการตุลาการโดยตำแหน่งอยู่แล้ว

(3) กรรมการอื่นจำนวนสองคน ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเลือกขึ้นหนึ่งคน และคณะรัฐมนตรีเลือกขึ้นอีกหนึ่งคน โดยจะต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพทางกฎหมาย อาจารย์สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยของรัฐหรือผู้พิพากษา หรือตุลาการในศาลอื่น ซึ่งมีใช้ตุลาการศาลปกครอง

ให้ประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ก.ต.ป. และเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ เป็นเลขานุการ ก.ต.ป.

มาตรา 38 ให้รัฐมนตรีเป็นผู้ดำเนินการเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีการเลือกให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกโดยความเห็นชอบของ ก.ต.ป.

ให้รัฐมนตรีประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 39 กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสองปีและอาจได้รับเลือกใหม่ได้

การเลือกตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิตามวาระ ให้จัดให้มีการเลือกไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนครบกำหนดวาระ

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนถึงกำหนดวาระ ให้รัฐมนตรีสั่งให้ดำเนินการเลือกซ่อม เว้นแต่ วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบ วัน รัฐมนตรีไม่สั่งให้ดำเนินการเลือกซ่อมก็ได้

กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับเลือกซ่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียง วาระของผู้ที่ตนแทน

มาตรา 40 ภายใต้งับกับมาตรา 42 ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการตุลาการศาลปกครอง ว่างลง และมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยด่วน ก็ให้กรรมการตุลาการศาลปกครอง ที่เหลือดำเนินการไปได้

มาตรา 41 กรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการตุลาการตามมาตรา 37 (3) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ครบกำหนดวาระ

(2) ตาย

(3) ลาออก

(4) เป็นตุลาการศาลปกครองโดยตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งข้าราชการตุลาการ ศาลปกครอง ในกรณีที่เป็นกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ

(5) ไปเป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา กรรมการพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ พรรคการเมืองหรือทนายความ

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่ากรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิผู้ใดพ้นจาก ตำแหน่งกรรมการตุลาการหรือไม่ ให้เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการเสนอ ก.ต.ป. เพื่อวินิจฉัย ชี้ขาด

มาตรา 42 การประชุมของ ก.ต.ป. ต้องมีกรรมการตุลาการศาลปกครองมาประชุม ไม่น้อยกว่าเจ็ดคนถึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธาน ก.ต.ป. ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการ ตุลาการศาลปกครองคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

หากกรรมการตุลาการศาลปกครองโดยตำแหน่งว่างลง หรือ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ทำการแทนชั่วคราวตามกฎหมาย ทำหน้าที่กรรมการตุลาการ

ศาลปกครองแทนในระหว่างนั้น แต่ผู้กระทำการแทนประธานศาลฎีกาชั่วคราว จะทำหน้าที่ประธาน ก.ค.ป. ไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับเลือกตามวาระสอง

ในการประชุมของ ก.ค.ป. ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิร่วมประชุม แต่ไม่กระทบถึงองค์ประชุมที่มีอยู่ก่อนแล้ว

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ก.ค.ป. มีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการลงมติได้

มาตรา 43 ในกรณีที่ ก.ค.ป. มีหน้าที่ตามบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้เสนอเรื่องต่อ ก.ค.ป. แต่ทั้งนี้ไม่ได้ตัดสิทธิกรรมการตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งคนใดที่จะเสนอ

มาตรา 44 ก.ค.ป. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการให้กระทำการใดๆ ตามที่ ก.ค.ป. มอบหมาย

มาตรา 45 ในส่วนที่เกี่ยวกับงานคดีปกครองให้นำกฎหมายที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ ก.ค.ป. มีอำนาจเช่นเดียวกับ ก.พ.

ตำแหน่งตุลาการศาลปกครองตำแหน่งใด เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาพนักงานคดีปกครอง และข้าราชการตุลาการศาลปกครอง โดยเทียบตำแหน่งกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งใด ให้กำหนดโดยกฎ ก.ค.ป.

กฎ ก.ค.ป. เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 4

พนักงานคดีปกครอง

มาตรา 46 ในศาลปกครอง ให้มีพนักงานคดีปกครองตามจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดตามความจำเป็นแก่กิจการของศาลปกครอง

มาตรา 47 พนักงานคดีปกครองต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติทั่วไปจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และต้องมีคุณสมบัติและคุณวุฒิดังต่อไปนี้

(1) สอบไล่ได้ปริญญาตรีหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์จากสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้รับรองแล้ว

(2) เป็นหรือเคยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานทางกฎหมายหรือทางปกครอง หรือประกอบวิชาชีพอาชีพทางกฎหมาย หรือทางปกครองอย่างอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

ก่อนจะปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง พนักงานคดีปกครองจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา 48 ให้พนักงานคดีปกครองเป็นข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ชั้นตรงต่ออธิบดีศาลปกครองต้นสังกัด

อัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งพนักงานคดีปกครองให้แบ่งเป็น 3 ชั้น แต่ละชั้นให้เป็นไปตามบัญชีอัตราเงินเดือนและบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งที่กำหนดไว้ สำหรับข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ดังนี้

ชั้น 1 เท่ากับ ระดับ 5-6

ชั้น 2 เท่ากับ ระดับ 7-8

ชั้น 3 เท่ากับ ระดับ 9-11

มาตรา 49 ในการพิจารณาคดีปกครองแต่ละคดี ให้มีพนักงานคดีปกครองอย่างน้อยหนึ่งคนมีหน้าที่ช่วยเหลือในการดำเนินการพิจารณาคดีปกครอง และให้มีหน้าที่สรุปสำนวนและทำความเข้าใจในประเด็นแห่งคดีเสนอตุลาการศาลปกครอง เพื่อประกอบการพิจารณา ก่อนที่ตุลาการศาลปกครองจะวินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้น ทั้งนี้ตามระเบียบที่อธิบดีศาลฎีกาคดีปกครองกำหนด

ให้พนักงานคดีปกครองมีอิสระในการทำความเข้าใจของตน

การสั่งให้พนักงานคดีปกครองคนใดพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในคดีปกครอง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจทำได้เมื่อมีเหตุอันสมควร โดยต้องจดแจ้งเหตุนั้นไว้

มาตรา 50 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคดีปกครองมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) เรียกบุคคลมาพบและให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานใดๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (2) เข้าไปในสถานที่ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีปกครองที่รับผิดชอบในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบสถานที่หรือแสวงหาข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานอื่นใด

พนักงานคดีปกครองจะใช้อำนาจตาม (1) และ (2) ได้ต่อเมื่อมีคำสั่งของศาลปกครอง

มาตรา 51 เพื่อประโยชน์แก่ราชการของศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีและรัฐมนตรีเจ้าสังกัดจะขอให้นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน แต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม อื่น และเป็นผู้มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามมาตรา 47 ไปดำรงตำแหน่งพนักงานคดีปกครอง โดยได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งจากกระทรวง ทบวง กรมเดิม แต่มีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการตุลาการในกระทรวงยุติธรรมก็ได้

การแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีระยะเวลาครั้งหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปี แต่ไม่เกินสามปี

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งพนักงานคดีปกครองไปดำรงตำแหน่งในกระทรวง ทบวง กรม อื่น โดยอนุโลม

มาตรา 52 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคดีปกครอง เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 5

สำนักบริหารงานตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 53 ให้มีสำนักบริหารงานตุลาการในศาลปกครอง แต่ละแห่งเป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา และให้มีข้าราชการตุลาการศาลปกครองในตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นแก่กิจการของศาลปกครอง

ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ ก.ต.ป. เป็นผู้แต่งตั้งถอดถอน ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานธุรการศาลปกครอง

มาตรา 54 ให้สำนักบริหารงานธุรการศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายอื่น โดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานธุรการในศาลปกครองหรือในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เรียบร้อย

(2) ดำเนินการอื่นตามคำสั่งศาลปกครอง

มาตรา 55 ให้ผู้อำนวยการมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงตามมาตรา 54 ตลอดจนการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการธุรการศาลปกครอง นอกจากพนักงานคดีปกครองในสำนักบริหารงานธุรการศาลปกครอง

หมวด 6

อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลปกครองกับศาลยุติธรรมหรือศาลอื่น

มาตรา 56 ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ซึ่งมีประเด็นคดีปกครอง และได้มีการฟ้องคดีปกครองซึ่งมีประเด็นคดีเดียวกัน โดยที่ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองในประเด็นดังกล่าว ให้ศาลยุติธรรมรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว เพื่อรอฟังการวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวจากศาลปกครองก่อน

ในกรณีที่ไม่มี การฟ้องคดีในประเด็นดังกล่าวต่อศาลปกครอง เมื่อศาลยุติธรรมพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ทำความเข้าใจแล้วส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาคดีปกครองเพื่อวินิจฉัยในประเด็นนั้น แล้วส่งคำวินิจฉัยและสำนวนไปให้ศาลยุติธรรมพิจารณาพิพากษาในประเด็นอื่นต่อไป

หากศาลฎีกาคดีปกครองเห็นว่าจำเป็นต้องสืบพยานเพิ่มเติม ก็ให้ศาลฎีกาคดีปกครองสืบพยานหรือส่งให้ศาลยุติธรรมดังกล่าวสืบพยานให้ก็ได้

หมวด 7

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

มาตรา 57 การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใด ไปยังคู่ความในคดีปกครองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้กระทำโดยเจ้าพนักงานศาล หรือศาลปกครองจะกำหนดให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยวิธีอื่นก็ได้

มาตรา 58 ระยะเวลาที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความในศาลปกครองที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ศาลปกครองได้กำหนด ศาลปกครองมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา 59 การยื่นคำฟ้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในคดีปกครอง ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียม

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดเป็นผู้ขอหมายเรียกพยานมาศาล ศาลปกครองอาจสั่งให้คู่ความฝ่ายนั้นจ่ายค่าพาหนะ และค่าป่วยการให้กับพยานได้

ในกรณีที่คู่ความฝ่ายใดได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใดโดยไม่จำเป็นหรือมีเหตุอันควร ศาลปกครองมีอำนาจให้คู่ความฝ่ายนั้นชดใช้ค่าทนายความให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้ตามสมควร

มาตรา 60 เพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีปกครองเป็นไปโดย ประหยัด สะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรม ให้อธิบดีศาลปกครองกลาง มีอำนาจออกข้อกำหนดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ใช้บังคับในศาลปกครองชั้นต้นได้ และให้อธิบดีศาลฎีกาคดีปกครองมีอำนาจออกข้อกำหนดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ใช้บังคับในศาลฎีกาคดีปกครอง

ข้อกำหนดนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 61 ศาลปกครองอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีก็ได้

มาตรา 62 กระบวนการพิจารณาในศาลปกครองให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และตามข้อกำหนดที่ออกตามมาตรา 60 ส่วนบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความแห่ง ให้นำมาใช้บังคับได้เฉพาะบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษา ละเมิดอำนาจศาล การประชุมใหญ่ของศาลฎีกา และการบังคับคดีโดยอนุโลม

มาตรา 63 พนักงานอัยการมีอำนาจเป็นทนายความ ให้แก่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา 64 สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 9 ที่ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาการฟ้องไว้ ให้ฟ้องคดีภายในสองปีนับแต่วันที่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีได้

มาตรา 65 ถ้าฟ้องคดีปกครองให้เสนอต่อศาลปกครองชั้นต้นที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือศาลปกครองชั้นต้นที่มีมูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล

ในกรณีที่มูลคดีเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร ให้ศาลปกครองกลางเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ โจทก์อาจยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอื่นหรือศาลจังหวัดที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้น เพื่อส่งไปยังศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจศาลก็ได้

ก่อนมีคำสั่งรับคดีใดไว้พิจารณา ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจที่จะสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับโจทก์และมูลคดีที่ฟ้องร้องในคดีนั้นได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าการฟ้องคดีมิได้เป็นไปตามมาตรา 10 หรือมาตรา 11 หรือคดีไม่มีมูลที่จะฟ้องร้องได้ ให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคดีนั้นไว้พิจารณา และแจ้งคำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณาให้โจทก์ทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา 66 ในกรณีที่โจทก์ฟ้องจำเลย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากที่โจทก์ฟ้องจะต้องรับผิดชอบ ให้ศาลปกครองมีอำนาจออกหมายเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบนั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีได้

มาตรา 67 คำฟ้องและคำให้การให้ทำเป็นหนังสือตามแบบที่อธิบดีศาลปกครองกำหนด

มาตรา 68 เมื่อมีคำสั่งรับคดีไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลปกครองชั้นต้นออกหมายเรียกและส่งสำเนาคำฟ้อง ให้แก่จำเลยภายในเจ็ดวันนับแต่วันสั่งรับคดีไว้พิจารณา

ให้จำเลยยื่นคำให้การเป็นหนังสือต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจ หรือต่อศาลปกครองชั้นต้นอื่น หรือศาลจังหวัดที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้น ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง

จำเลยจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้

มาตรา 69 การยื่นคำร้อง คำขอหรือเอกสารอื่นใดต่อศาลปกครอง จะยื่นต่อศาลปกครองโดยตรง หรือจะยื่นต่อศาลจังหวัดที่ผู้ยื่นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้นก็ได้

มาตรา 70 ในกรณีที่มีการยื่นคำฟ้อง คำให้การ คำร้อง คำขอ หรือเอกสารอื่นใดต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่มีเขตอำนาจศาลหรือต่อศาลจังหวัด ให้ศาลดังกล่าวส่งต่อไปยังศาลปกครองที่มีเขตอำนาจศาลโดยเร็ว

มาตรา 71 เมื่อเห็นสมควรศาลปกครองจะกำหนดการนั่งพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ณ ศาลปกครองชั้นต้นอื่นหรือศาลจังหวัดที่มีมูลคดีเกิดขึ้นในเขตก็ได้

มาตรา 72 การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำในศาลปกครองต่อหน้าคู่ความที่มาศาลปกครองและ โดยเปิดเผย เว้นแต่

(1) ในคดีเรื่องใดที่มีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในศาลปกครอง เมื่อศาลปกครองได้ขับไล่คู่ความฝ่ายใดออกไปเสียจากบริเวณศาลปกครอง โดยที่ประพฤติไม่สมควร ศาลปกครองจะดำเนินการนั่งพิจารณาคดีต่อไปลับหลังคู่ความฝ่ายนั้นก็ได้

(2) ในคดีเรื่องใด เพื่อความเหมาะสม หรือเพื่อคุ้มครองสาธารณะประโยชน์ ถ้าศาลปกครองเห็นสมควร จะห้ามไม่ให้มีการเปิดเผย ซึ่งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่างๆทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแห่งคดี ซึ่งปรากฏจากคำคู่ความหรือคำแถลงการณ์ของคู่ความ หรือจากคำพยานหลักฐานที่ได้สืบมาแล้ว ศาลปกครองจะมีคำสั่งดังต่อไปนี้ก็ได้

(ก) ห้ามมิให้ประชาชนเข้าฟังการพิจารณาทั้งหมดหรือแต่บางส่วน แล้วดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่เปิดเผย หรือ

(ข) ห้ามมิให้ออกโฆษณาข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่างๆเช่นว่านั้น

ไม่ว่าศาลปกครองจะมีคำสั่งตามอนุมาตรา (2) นี้หรือไม่ คำสั่งหรือคำพิพากษาชี้ขาดคดีของศาลปกครองนั้น ต้องอ่านในศาลปกครองโดยเปิดเผย และมีให้ถือว่าการออกโฆษณาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแห่งคำพิพากษานั้น หรือย่อเรื่องแห่งคำพิพากษาโดยเป็นกลางและถูกต้องนั้น เป็นผิดกฎหมาย

มาตรา 73 ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้ศาลปกครองที่พิจารณาคดีทำการสืบพยานหลักฐานใด โดยมิได้ให้โอกาสเต็มที่แก่คู่ความทุกฝ่าย ในอันที่จะมาฟังการพิจารณาและใช้สิทธิเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาเช่นว่านั้นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าพยานหลักฐานนั้นคู่ความฝ่ายใดจะเป็นผู้อ้างอิงหรือที่ศาลเป็นผู้สั่งให้สืบ

มาตรา 74 ในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ให้ตุลาการศาลปกครองคนใดคนหนึ่งมีอำนาจ

(1) ออกหมายเรียกให้บุคคลใดมาให้อธิบายคำหรือมีคำสั่งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) เข้าไปในสถานที่ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีที่พิจารณา เพื่อตรวจสอบสถานที่หรือแสวงหาข้อเท็จจริงหรือหลักฐานพยานอื่นใด

ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีคำขอของคู่ความหรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้อ้างบุคคลหรือเอกสารหรือหลักฐานนั้นเป็นพยานหรือไม่ก็ตาม

มาตรา 75 ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ให้ศาลปกครองชั้นต้น เป็นผู้ซักถามพยานเพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีให้มากที่สุด หลังจากนั้นคู่ความจะซักถามพยานเพิ่มเติมอีกก็ได้

มาตรา 76 ในการพิจารณาคดีให้ศาลปกครองรับฟังข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง โดยไม่จำกัดเฉพาะแต่ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีเท่านั้น

มาตรา 77 ในการพิจารณาคดีศาลปกครองจะพิจารณาข้อเท็จจริงใหม่ได้ต่อเมื่อศาลปกครองเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้วินิจฉัยแล้ว ในเรื่องเดิมนั้นไม่มีพยานหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญสนับสนุน

มาตรา 78 ศาลปกครองมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีนั้น ซึ่งรวมทั้งการเรียกพยานมาสืบต่อไป หรือเรียกพยานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ได้

มาตรา 79 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลปกครอง ขอให้มาให้ความเห็น และพยานที่ศาลปกครองเรียกมา ได้รับค่าบวการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักตามที่ศาลปกครองกำหนดตามสมควรแก่กรณี

มาตรา 80 ในการวินิจฉัยคดี ศาลปกครองมีอำนาจยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้อพิพาทขึ้นวินิจฉัยได้ แม้ไม่ใช่ประเด็นข้อพิพาทแห่งคดี แต่ต้องให้คู่ความมีโอกาสโต้แย้ง โดยการเสนอพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมหรือให้ความเห็นในข้อกฎหมายนั้นได้ภายในระยะเวลาอันสมควร

มาตรา 81 ในการวินิจฉัยคดี ถ้าไม่มีบทกฎหมายที่จะขมาปรับคดีได้ ให้ศาลปกครองวินิจฉัยตามหลักทั่วไปของกฎหมายปกครอง

มาตรา 82 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ให้ทำเป็นหนังสือ และต้องระบุ

- (1) ชื่อคู่ความ
- (2) สรุปคดี
- (3) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (4) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย
- (5) คำวินิจฉัยชี้ขาด

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองนั้นต้องลงลายมือชื่อตุลาการ ซึ่งพิพากษาหรือทำคำสั่ง

มาตรา 83 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองให้ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

มาตรา 84 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ให้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกาคดีปกครอง ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นส่งสำเนาอุทธรณ์แก่อีกฝ่ายหนึ่งแก่ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ฝ่ายนั้นได้รับสำเนาอุทธรณ์ โดยให้นำมาตรา 65 และมาตรา 68 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อปรากฏต่อศาลชั้นต้นว่าไม่อาจส่งสำเนาอุทธรณ์ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง หรือได้มีการแก้อุทธรณ์แล้วหรือ ไม่มีการแก้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ศาลปกครองชั้นต้นรีบส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาคดีปกครอง

มาตรา 85 ห้ามอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่ตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีนั้น ในศาลปกครองชั้นต้นได้ทำความเห็นแย้งไว้หรือได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ หรือได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือจากอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรืออัยการสูงสุด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับในคดีที่ศาลปกครองชั้นต้น ฟังข้อเท็จจริงในสาระสำคัญแตกต่างจากความเห็นของพนักงานคดีปกครอง หรือในคดีที่มีประเด็นว่าการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่มีพยานหลักฐานอันเป็นสาระสำคัญสนับสนุน ไม่ว่าศาลปกครองชั้นต้นจะได้วินิจฉัยไปในทางใด

มาตรา 86 ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา จนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นสำคัญ และมีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นด้วย เว้นแต่

- (1) คำสั่งอันเกี่ยวข้องกับคำขอเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่ความในระหว่างพิจารณา
- (2) คำสั่งที่ลงโทษคู่ความตามบทบัญญัติว่าด้วยละเมิดอำนาจศาล
- (3) คำสั่งไม่รับคำคู่ความ

การอุทธรณ์คำสั่งตาม (1) (2) และ (3)ให้นำมาตรา 84 และมาตรา 85 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 87 การยื่นอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แต่คู่ความที่ยื่นอุทธรณ์อาจยื่นคำขอต่อศาลปกครองชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งแจ้งเหตุผลอันสมควร เพื่อให้ศาลฎีกาคดีปกครองสั่งทุเลาการบังคับไว้ได้

ในกรณีที่คู่ความขอการงดการบังคับคดีหรือขอทุเลาการบังคับคดี หรือเมื่อมีเหตุอันสมควร ศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลฎีกาคดีปกครองแล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งงดการบังคับคดีหรือทุเลาการบังคับไว้ได้

มาตรา 88 ให้ศาลฎีกาคดีปกครองพิจารณาคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีปกครองโดยเร็ว ในคดีที่อุทธรณ์ได้แต่เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย การวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวให้ศาลฎีกาคดีปกครองถือข้อเท็จจริงตามที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยไว้แล้ว เว้นแต่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงผิดต่อกฎหมาย ศาลฎีกาคดีปกครองอาจฟังข้อเท็จจริงใหม่แทนข้อเท็จจริงของศาลปกครองชั้นต้น หรือถ้าข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังมายังไม่พอแก่การวินิจฉัยข้อกฎหมาย ศาลฎีกาคดีปกครองอาจสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ศาลฎีกาคดีปกครองแจ้งไป แล้วส่งสำนวนคืนศาลฎีกาคดีปกครองโดยเร็ว ในกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ฟังใหม่จะเป็นผลให้คำพิพากษาเปลี่ยนแปลง ก็ให้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาคดีนั้นใหม่ และให้นำมาตรา 84 และ มาตรา 85 และมาตรา 87 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลฎีกาศาลฎีกาปกครองอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาพิพากษาศาลฎีกาปกครองได้

ในคดีที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะประโยชน์ หรือความมั่นคงของรัฐ หากคู่ความขอแถลงการณ์ด้วยวาจาพร้อมคำฟ้องอุทธรณ์หรือคำแก้อุทธรณ์แล้วแต่กรณี ให้ศาลฎีกาศาลฎีกาปกครองนัดฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจา โดยต้องให้โอกาสคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งแถลงการณ์ด้วยวาจาด้วย

มาตรา 89 ในกรณีที่อธิบดีศาลปกครองเห็นสมควร จะให้มีการวินิจฉัยปัญหาในข้อกฎหมายใดในคดีปกครอง โดยที่ประชุมใหญ่ของตุลาการศาลฎีกาศาลฎีกาปกครองก็ได้ และให้อธิบดีศาลฎีกาศาลฎีกาปกครองเป็นประธาน

หมวด 8

วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา 90 ในคดีปกครองทั้งปวง เมื่อมีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง มิให้ต้องเสียหายอย่างร้ายแรงก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครอง คู่ความอาจร้องขอเพื่อให้ศาลปกครองมีคำสั่ง เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่ความชั่วคราวได้เท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งคดี แต่คำสั่งดังกล่าวจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดินหรือเสียหายต่อสาธารณะประโยชน์โดยไม่สมควร

มาตรา 91 คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองที่ยกเลิกกฎหรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง หรือที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ศาลปกครองแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา 92 การฟ้องคดีไม่เป็นการทุเลาการบังคับคดีตามกฎหมายที่ขอให้ยกเลิกหรือคำสั่งทางปกครองที่ขอให้สั่งเพิกถอนนั้น

มาตรา 93 ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของศาลปกครอง และของศาลยุติธรรมขัดกัน คู่ความมีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาให้มีคำสั่งว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งใด คำสั่งของศาลฎีกาเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

ในการวินิจฉัยและมีคำสั่งตามวรรคแรก ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคดีปกครองร่วมกัน

มาตรา 94 เมื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของศาลปกครองชั้นต้น และศาลฎีกาคดีปกครองขัดกันให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาคดีปกครอง

ถ้าศาลปกครองชั้นต้นเดียวกัน หรือต่างศาลกันได้พิพากษาและมีคำสั่งมาแล้ว คู่ความชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาคดีปกครอง ให้มีคำสั่งกำหนดว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งใด

บทเฉพาะกาล

มาตรา 95 กติที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลยุติธรรมในวันเปิดทำการของศาลปกครอง ให้ศาลยุติธรรมดังกล่าวคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป โดยถือว่าคดีนั้นมีใช้คดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 96 ในระหว่างที่ศาลปกครองภาคและศาลปกครองจังหวัด ยังมีได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ศาลปกครองกลางมีเขตอำนาจในท้องที่นั้นด้วย

มาตรา 97 บรรดาคดีที่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีได้ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากอายุความตามมาตรา 64 จะครบกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อน หรือในวันเปิดทำการของศาลปกครองกลางอายุความนั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะพ้นหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันเปิดทำการของศาลปกครองนั้น

มาตรา 98 ในระหว่างที่ยังไม่มี ก.ต.ป. ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ ก.ต. ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองไปพลางก่อน

มาตรา 99 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาคดีปกครอง ให้รัฐมนตรีดำเนินการเลือกตั้งกรรมการตุลาการศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 100 ในระหว่างที่ยังไม่มีอธิบดีศาลฎีกาคดีปกครอง รองอธิบดีศาลฎีกาคดีปกครอง ตุลาการหัวหน้าคณะในศาลฎีกาคดีปกครอง ตุลาการศาลฎีกาคดีปกครอง อธิบดี

ศาลปกครองชั้นต้น หรือรองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ให้ ก.ต.พิจารณาแต่งตั้งข้าราชการ
ตุลาการในศาลยุติธรรม

ประธานศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้ตุลาการศาลปกครองไปช่วยทำงานในศาลยุติธรรม
อีกตำแหน่งหนึ่งได้ โดยแจ้งให้กับ ก.ต.ป. ทราบ แต่ดำเนินการกำหนดกว่าหกเดือนต้องได้รับ
อนุมัติจาก ก.ต.ป.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ค

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.....
ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

เหตุผล

โดยที่ คดี ปกครอง เป็นคดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐด้วยกัน เกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติ หรือเกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดในทางปกครองหรือเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ซึ่งผู้ที่จะทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครองจะต้องการความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกฎหมายปกครองและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน และวิธีพิจารณาคดีปกครองยังต้องมีระบบการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นพิเศษต่างจากคดีประเภทอื่น เนื่องจากเอกชนอยู่ในฐานะเสียเปรียบในด้านการไม่อาจทราบข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องใช้ระบบไต่สวนหาข้อเท็จจริง และมีการถ่วงดุลย์การใช้อำนาจพิพากษาคดีของศาลให้เป็นไปได้โดยมีเหตุผลเหมาะสม นอกจากนี้โดยที่สถาบันที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายปกครองจะต้องมีภาระหน้าที่สองด้านคือ จะต้องสามารถให้หลักประกันความเป็นธรรมแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำที่ไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยังคงเสริมสร้างแนวทางการปฏิบัติราชการให้เป็นไปได้โดยมีหลักเกณฑ์เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และจัดการบริหารโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะอีกด้วย การจัดตั้งศาลปกครองจึงต้องกระทำในรูปขององค์กรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายปกครอง ที่สามารถดำเนินการตามภาระหน้าที่ดังกล่าวควบคู่และมีความเชื่อมโยงกัน เพื่อที่จะสามารถวางกลไกการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปได้ในแนวทางเดียวกัน และคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม

ซึ่งประเทศไทยได้มีหลักการจัดตั้งสถาบันที่ปฏิบัติงานในด้านคดีปกครองและการสร้างบทกฎหมายรวมทั้งกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการด้วยกันในแนวทางดังกล่าว มาตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้ทรงตราพระราชบัญญัติเกาน์ซิลออฟสเตต ก่อที่ปรีการาชการแผ่นดินขึ้นใช้บังคับตั้งแต่ พ.ศ.2417 และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2476 โดยให้มีสถาบันเกี่ยวกับการร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย และสถาบันที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครองควบคู่กัน หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 โดยให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ขึ้น ทำหน้าที่วินิจฉัยข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างหลักกฎหมายปกครองที่เหมาะสมแก่ประเทศไทยและสร้างความคุ้นเคยในระบบวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยจะพัฒนาให้เป็นระบบศาลปกครองอย่างเต็มรูปแบบต่อไป บัดนี้ระบบคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พัฒนามาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว สมควรปรับปรุงโดยให้จัดตั้งศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองโดยตรง ในรูปแบบขององค์กรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายปกครองที่ได้พัฒนาต่อเนื่องมาตั้งแต่ในอดีต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

.....

.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และกิจการอื่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการต่างๆ และผู้ซึ่งดำเนินงานทางปกครอง

“ตุลาการศาลปกครอง” หมายความว่า ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

การจัดตั้งและเขตอำนาจศาลปกครอง

มาตรา 5 ศาลปกครองแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

- (1) ศาลปกครองสูงสุด
- (2) ศาลปกครองชั้นต้น ได้แก่

(ก) ศาลปกครองกรุงเทพมหานคร

(ข) ศาลปกครองในส่วนภูมิภาค

ให้จัดตั้งศาลปกครองสูงสุดขึ้นในกรุงเทพมหานคร

ให้จัดตั้งศาลปกครองกรุงเทพมหานคร โดยมีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัด กาญจนบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัด อ่างทอง และจังหวัดอุทัยธานี

บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตศาลปกครองกรุงเทพมหานครตามวรรคสาม จะยื่นฟ้องต่อ ศาลกรุงเทพมหานครก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลนั้นจะไม่รับพิจารณาพิพากษาคดี ที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีที่โอนมาตามหลักเกณฑ์ของการพิจารณาคดีปกครอง

การจัดตั้งและการกำหนดเขตของศาลปกครองในส่วนภูมิภาค ให้กระทำโดยพระราช บัญญัติ ทั้งนี้เขตอำนาจศาลปกครองในส่วนภูมิภาคจะครอบคลุมเขตการปกครองหลายจังหวัด ก็ได้

ศาลปกครองจะเปิดทำการเมื่อใดให้นายกรัฐมนตรี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันเปิดทำการของศาลปกครอง

มาตรา 6 คดีปกครองที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองได้แก่ คดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมาย ปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของ รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติ หรือเกี่ยวกับการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่หน่วยงาน

ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่หรือสัญญาทางปกครอง แต่ไม่รวมถึงคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลทหารหรือศาลอื่น

สัญญาทางปกครองตามวรรคหนึ่งได้แก่ สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นหน่วยงานของรัฐและมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้คู่สัญญาเข้าดำเนินการ บริการสาธารณะ สัญญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีสิ่งที่เป็นสาธารณูปโภคหรือสัญญาที่มีกฎหมายกำหนดให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา 7 ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง เว้นแต่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้

- (1) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้น
- (2) คดีที่อุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่กำหนดในพระราช

กฤษฎีกา

(3) คดีปกครองที่เกี่ยวกับคำสั่งหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือ รัฐมนตรี

(4) คดีปกครองอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายหรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ห้ามมิให้ศาลอื่นใดรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา 8 ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใดและคดีนั้นยังไม่ถึงที่สุด เมื่อคู่ความร้องว่า คดีนั้นหรือประเด็นใดในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองถ้าศาลนั้นมีคำสั่งว่ากรณีดังกล่าว อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น ให้คู่ความมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่ศาลนั้นมีคำสั่งในการนี้ ให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาให้ความเห็นเสนอศาล ปกครองสูงสุด ถ้าศาลปกครองสูงสุดเห็นว่ากรณีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ปกครอง และศาลปกครองหรือคู่ความในคดีนั้นเห็นว่าคดีหรือประเด็น ในคดีนั้นอยู่ใน เขตอำนาจของศาลอื่นโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลปกครองหรือศาลใดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด ไม่รับหรือให้ยกฟ้อง เพราะเหตุคดีไม่อยู่ในเขตอำนาจศาล ถ้าอายุความครบกำหนดไปแล้ว ในระหว่างการพิจารณา หรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นถึงที่สุด ให้ขยาย อายุความออกไปจนถึงหกสิบวันภายหลังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้น

หมวด 2

ตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 9 ศาลปกครองสูงสุดให้มีตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ในศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด และตุลาการศาลปกครองสูงสุด ทั้งนี้ตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 10 ผู้ที่จะได้รับตำแหน่งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์สาขากฎหมายมหาชน หรือมีความรู้ในทางรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการร่างกฎหมายหรือกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี
- (2) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครอง
- (3) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารสูงสุด
- (4) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการพิเศษประจำเขตหรือเทียบเท่า
- (5) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า

(6) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง หรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาไม่น้อยกว่าสิบปี

ตุลาการศาลปกครองสูงสุดต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามในขณะดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

- (1) เป็นราชการอื่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (2) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ
- (3) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (4) เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

(5) เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมายหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกัน ในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นหรือประกอบกิจการใดๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด

มาตรา 11 การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองสูงสุดแล้ว ให้เสนอรายชื่อเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา ตามลำดับ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ครั้งแรก ตุลาการศาลปกครองสูงสุดต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนด

การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคนใดให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะรัฐมนตรีและสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาตามลำดับแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคนใดให้ดำรงตำแหน่งรองประธานตุลาการศาลปกครอง และตุลาการศาลปกครองหัวหน้าคณะในศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อ

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองได้พิจารณาคัดเลือกแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความ
ขึ้นกราบบูทเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯแต่งตั้งต่อไป

วิธีการคัดเลือกตุลาการศาลปกครองสูงสุด รวมทั้งการคัดเลือกตุลาการศาลปกครอง
สูงสุดให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด รองประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการ
หัวหน้าคณะในศาลปกครองสูงสุดของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ให้เป็นไปตาม
ระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 12 ศาลปกครองชั้นต้นแต่ละศาลให้มีตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นในตำแหน่ง
อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการศาลปกครอง
ชั้นต้น ทั้งนี้ตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการ
ศาลปกครอง

มาตรา 13 ผู้ที่จะได้รับตำแหน่งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นต้องเป็นผู้มีสัญชาติ
ไทย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์สาขากฎหมายมหาชนหรือมีความรู้ในทางรัฐศาสตร์
เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติอย่างใด
อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) รับราชการหรือเคยรับราชการเป็นพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน ในสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ในตำแหน่งพนักงานคดี
ปกครองในระดับที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่า
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารกลาง

(4) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการ
พิเศษประจำกรม

(5) รับราชการหรือเคยรับราชการมาในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีหรือเทียบเท่า

(6) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง หรือวิชา
ที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมา
ไม่น้อยกว่าหกปี

ให้นำความในมาตราสิบวรรคสองมาใช้บังคับตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม

มาตรา 14 การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นคนใดให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น และตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นนั้น เมื่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองพิจารณาคัดเลือกแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

ให้นำความในมาตรา 11 วรรคสองและวรรคห้า มาใช้บังคับการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองชั้นต้นโดยอนุโลม

มาตรา 15 ตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (4) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 10 วรรคสอง
- (5) ต้องคำพิพากษาสูงสุดให้ลงโทษจำคุก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

หรือความผิดลหุโทษ

- (6) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (8) ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา 16
- (9) ถูกปลดหรือไล่ออกตามมาตรา 17

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3)ให้นำความกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ แต่การพ้นจากตำแหน่งกรณีอื่นให้นำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 16 ตุลาการศาลปกครองต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครองตามที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีมติให้ตุลาการศาลปกครองผู้ใดออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ แต่การให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุผลแทนให้ทำได้เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อตุลาการศาลปกครองนั้นปฏิบัติหน้าที่บกพร่องในสาระสำคัญ หรือประพฤติคนไม่สมควรตามที่กำหนดในจรรยาบรรณแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครอง

(2) เมื่อตุลาการศาลปกครองนั้นหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสม่ำเสมอแต่ไม่เหตุทุพพลภาพ

(3) เมื่อปรากฏว่าตุลาการศาลปกครองนั้นขาดสัญชาติไทยหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 10 วรรคสอง หรือต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 15 (6) หรือ(7)

มาตรา 17 คณะกรรมการศาลปกครองอาจมีมติให้ตุลาการศาลปกครองออกได้ดังกรณีดังต่อไปนี้

(1) ทุตจริตต่อหน้าที่

(2) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีเหตุผลอันสมควรลดหย่อน ให้มีมติให้ปลดออกโดยให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

มาตรา 18 ในการพิจารณาให้ตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตั้งคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยตุลาการในศาลปกครองสูงสุด หรือตุลาการศาลปกครองชั้นต้นจำนวนสามคน ผู้พิพากษาจากศาลอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งจากศาลนั้นจำนวนหนึ่งคน และกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการเพื่อทำการสอบสวน

ในการสอบสวนให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดให้ข้อเท็จจริง ให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนได้

ในระหว่างการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองเห็นว่าการให้ผู้ถูกสอบสวนปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการจะมีมติให้พักราชการก็ได้

วิธีการสอบสวน สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 19 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพของตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกรรมการร่างกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ แต่ทั้งนี้ไม่ให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเกินหนึ่งในสามของกรรมการร่างกฎหมายขณะนั้น

การให้ตุลาการศาลปกครองไปทำงานในหน้าที่ใด ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งได้เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้นั้นและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองแล้ว ในระหว่างการปฏิบัติงานเช่นว่านี้ ตุลาการศาลปกครองผู้นั้นจะทำการพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้

มาตรา 20 การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้ทำการแทนในตำแหน่งที่ว่างในศาลปกครองสูงสุดหรือศาลปกครองชั้นต้นหรือแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ให้ทำการแทนในตำแหน่งที่ว่างในศาลปกครองชั้นต้นอื่น ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจแต่งตั้งได้ แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นั้นก่อน ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนดโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 21 ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรือผู้ทำการแทนต้องรับผิดชอบให้งานศาลเป็นไปโดยเรียบร้อยและให้มีอำนาจนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใดๆ ของศาลนั้น และเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว ให้มีอำนาจลงลายมือชื่อและทำความเห็นแย้งได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ให้รองประธานศาลปกครองสูงสุดมีหน้าที่ตามที่ประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย

ในกรณีที่ตั้งตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นว่างลง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้มีผู้ทำการแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 22 เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตุลาการศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

เพื่อประโยชน์ในการรับบำเหน็จบำนาญ ให้ตุลาการศาลปกครองเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และให้นำกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการใช้บังคับกับตุลาการศาลปกครองโดยอนุโลม ในการนี้ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมการเกษียณอายุของตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 23 เครื่องแบบตุลาการศาลปกครองและระเบียบการแต่งให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

วันเวลาทำงาน วันหยุดราชการตามประเพณี วันหยุดประจำปีและการลาหยุดราชการของตุลาการศาลปกครองให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 24 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการศาลปกครองเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 3

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 25 ให้มีคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองคณะหนึ่งประกอบด้วย

(1) ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธาน

(2) ตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองสูงสุดด้วยกัน

จำนวนหกคน

(3) ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นที่ได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นด้วยกันจำนวนสี่คน

(4) กรรมการอื่นจำนวนสามคน ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเลือกขึ้นมา สภาละหนึ่งคน และคณะกรรมการเลือกขึ้นมาอีกหนึ่งคน ผู้ซึ่งได้รับเลือกตามอนุมาณานี้จะต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย อาจารย์ผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น ซึ่งมีไข่ตุลาการศาลปกครอง

(5) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

การเลือกกรรมการตาม (2) และ (3) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองกำหนด โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 26 กรรมการตุลาการศาลปกครองตามมาตรา 25 (2) (3) และ (4) ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีแต่อาจได้รับเลือกใหม่ได้

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการเพื่อให้มีการเลือกตั้งซ่อมภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง เว้นแต่วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการผู้นั้นเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งซ่อมก็ได้

กรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งได้รับเลือกซ่อมให้อยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

มาตรา 27 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตุลาการศาลปกครองตามมาตรา 25 (2) (3) และ (4) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) พ้นจากตำแหน่งตุลาการในศาลปกครอง หรือตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ในกรณีที่เป็นกรรมการตามมาตรา 25 (2) หรือ (3)

(4) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(5) คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการตุลาการศาลปกครองทั้งหมด ให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากกระทำการหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการตุลาการศาลปกครอง

การมีมติให้กรรมการตุลาการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งตาม (5) ให้กระทำเมื่อนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา หรือบุคคลอื่นตามที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ร้องขอต่อคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

มาตรา 28 การประชุมของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุด ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองว่างลง แต่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยรีบด่วน ให้กรรมการที่เหลือปฏิบัติงานต่อไปไม่ได้ แต่ต้องมีกรรมการเหลือพอที่จะเป็นองค์ประชุม

ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการลงมติได้

ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใดๆ ได้ตามความเหมาะสม

หมวด 4

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

ส่วนที่ 1

การฟ้องคดีปกครอง

มาตรา 29 ผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ มีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นหรือศาลปกครองสูงสุดได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้น จะกระทำได้อีกเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวแล้ว

มาตรา 30 คำฟ้องในเรื่องดังต่อไปนี้ไม่ได้รับไว้พิจารณา

(1) คำฟ้องเกี่ยวกับเรื่องทางนโยบายโดยตรงซึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา

(2) คำฟ้องเกี่ยวกับวินัยและการใช้อำนาจบังคับบัญชาทหารหรือตำรวจ

(3) คำฟ้องเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วย

ระเบียบข้าราชการตุลาการ

(4) คำฟ้องในเรื่องที่ศาลปกครองได้พิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีการพบพยานหลักฐานใหม่ตามมาตรา 53

(5) คำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดีได้ตั้งการฟ้องคดีตามมาตรา 42

(6) คำฟ้องที่ขาดอายุความตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 31 คำฟ้องให้ใช้โดยคำสุภาพและต้อง

(1) มีชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี

(2) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

(3) มีคำขอของผู้ฟ้องคดี

(4) ลงลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ถ้าเป็นการยื่นฟ้องคดีแทนผู้อื่นจะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ผู้ฟ้องคดีมาด้วย

ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองหลายคนในเหตุเดียวกัน อาจยื่นคำฟ้องร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยจะมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีคนใดเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องร้องคดีทุกคนในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ถือว่าการกระทำของผู้แทนผู้ฟ้องคดีในกระบวนการพิจารณาผูกพันผู้ฟ้องคดีทุกคน เว้นแต่กระบวนการพิจารณาที่บุคคลนั้นกระทำไปเป็นที่เสื่อมเสียแก่ผู้ฟ้องคดีร่วมคนอื่น

การฟ้องคดีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล และไม่ต้องมีทนายความ แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสำหรับการฟ้องคดีบางประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง จะบังคับให้การฟ้องต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือต้องมีทนายความเป็นผู้เรียบเรียงคำฟ้องและช่วยเหลือในการดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาล

ปกครองสูงสุด ในกรณีที่ยังกับให้มีทนายความให้นำอำนาจหน้าที่ของทนายความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้โดยอนุโลม

มาตรา 32 การฟ้องคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองชั้นต้น ให้ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่ผู้ฟ้องมีภูมิลำเนาหรือมีมูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลปกครองชั้นต้น

การฟ้องคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ให้ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุด

การพิจารณาคดีที่ยื่นไว้ต่อศาลปกครองใด จะต้องกระทำในศาลปกครองนั้นตามวันเวลาทำการ เว้นแต่กรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นหรือเพื่อความสะดวกของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองจะสั่งให้ดำเนินการพิจารณาในสถานที่อื่นหรือในวันหยุดหรือในเวลาใดก็ได้

ให้ ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้ประกาศสถานที่และวันเวลาทำการของศาลปกครองในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 33 การฟ้องคดีต้องกระทำภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับจดหมายชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และสัญญาทางปกครอง ให้มีอายุความหนึ่งปีนับแต่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล

ส่วนที่ 2

การดำเนินคดีปกครอง

มาตรา 34 ศาลปกครองสูงสุดต้องมีตุลาการอย่างน้อยห้าคน เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ศาลปกครองชั้นต้นต้องมีตุลาการอย่างน้อยสามคนเป็นองค์คณะพิพากษา

ในกรณีที่มีเหตุอันควร ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จะออกระเบียบ กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดี ต้องกระทำโดยมีตุลาการศาลปกครองอีกองค์คณะหนึ่ง ตามจำนวนที่กำหนดเข้ามาร่วมในการพิจารณาพิพากษาได้

มาตรา 35 การพิจารณาพิพากษาคดีต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว แต่ต้องเปิด โอกาสให้ผู้ฟ้องคดี หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสชี้แจงและ แสดง หลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนตามควรแก่กรณี ทั้งนี้การให้ข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นใน การพิจารณาคดีให้ทำเป็นหนังสือเป็นประการสำคัญ

คู่ความมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารหลักฐานที่แต่ละฝ่ายได้ยื่นไว้ในสำนวน เว้นแต่กรณีใด มีกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผยหรือศาลปกครองเห็นว่าจำเป็นต้องไม่เปิดเผย เพื่อ การดำเนินงานของรัฐ แต่กรณีที่ไม่เปิดเผยดังกล่าว ศาลปกครองจะนำมาใช้เพื่อสนับสนุน การพิจารณาพิพากษาคดีไม่ได้

มาตรา 36 เมื่อได้รับคำฟ้องให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรืออธิบดีศาลปกครอง ชั้นต้นส่งสำนวนคดีให้ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการหัวหน้าคณะศาล ปกครองชั้นต้นแล้วแต่กรณีเพื่อแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งเป็นตุลาการเจ้าของสำนวน และดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป

ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมอบหมายให้พนักงานคดีปกครองเป็นผู้ดำเนินการรวบรวม ข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง และคำชี้แจงของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวม พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเสนอต่อตุลาการเจ้าของสำนวน

มาตรา 37 ในการพิจารณาคดีให้ตุลาการเจ้าของสำนวนทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และเสนอความเห็นในข้อกฎหมายต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ตลอดจนดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้น

ในระหว่างการดำเนินการของตุลาการเจ้าของสำนวนตามวรรคหนึ่ง ให้เปิดโอกาสให้ คู่ความได้ทราบถึงข้ออ้าง หรือข้อขัดแย้งของแต่ละฝ่ายและเสนอพยานหลักฐานของฝ่ายคน เพื่อหักล้างหรือยืนยันข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ตามความเหมาะสม จนกว่าตุลาการ เจ้าของสำนวนจะเห็นว่าได้ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายเพียงพอที่จะเสนอองค์คณะพิจารณา พิพากษาได้แล้ว

ให้มีพนักงานคดี ปกครองซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งจากข้าราชการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและได้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดแล้ว เพื่อทำหน้าที่ช่วยตุลาการเจ้าของสำนวนและปฏิบัติ หน้าที่อื่นตามที่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวนและพนักงานคดีปกครองให้เป็นไปตามที่ กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีปกครองให้พนักงานคดีปกครองเป็นเจ้าพนักงานใน ตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 38 ในระหว่างการพิจารณาคดีขององค์คณะพิจารณาพิพากษาถ้าจำเป็นต้อง ยื่นชั้นข้อเท็จจริงใด หรือต้องมีการสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้ศาลปกครองจัดให้มีการนั่ง พิจารณาคดีตามความจำเป็น

ก่อนจะมีการพิพากษาคดีต้องเปิดให้คู่ความแถลงด้วยวาจา เพื่อสรุปความเห็นของคน ต่อศาลปกครอง เว้นแต่เป็นเรื่องที่ศาลปกครองเห็นว่าสมควรพิพากษาชี้ขาดคดีโดยไม่จำเป็นต้อง ฟังคำแถลงของคู่ความ

มาตรา 39 การนั่งพิจารณาคดีจะต้องกระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่

(1) ในคดีเรื่องใดที่มีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในศาลปกครอง เมื่อ ศาลปกครองได้ขับไล่คู่กรณีฝ่ายใดออกไปเสียจากบริเวณศาลโดยที่ประพฤติไม่สมควร ศาลปกครองจะดำเนินการนั่งพิจารณาคดีต่อไป ถัดหลังคู่ความฝ่ายนั้นก็ได้

(2) ในคดีเรื่องใด เพื่อความเหมาะสม หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ถ้า ศาลปกครองเห็นสมควรจะห้ามมิให้มีการเปิดเผย ซึ่งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่างๆ ทั้งหมด หรือแต่บางส่วนแห่งคดี ซึ่งปรากฏจากคำคู่ความหรือคำแถลงของคู่ความหรือคำพยาน หลักฐานที่ได้สืบมาแล้ว ศาลปกครองจะมีคำสั่งต่อไปนี้ก็ได้

(ก) ห้ามประชาชนมิให้เข้าฟังการพิจารณาทั้งหมดหรือบางส่วน แล้วดำเนินการ พิจารณาไปโดยไม่เปิดเผย หรือ

(ข) ห้ามมิให้ออกโฆษณาข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ต่างๆ เช่นว่านั้น

ไม่ว่าศาลปกครองจะมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง (2) หรือไม่ คำสั่งหรือคำพิพากษาชี้ขาดคดี ของศาลปกครองนั้น ต้องอ่านในศาลโดยเปิดเผย และมีให้ถือว่าการออกโฆษณาทั้งหมดหรือ

แต่บางส่วนแห่งคำพิพากษานั้นหรือย่อเรื่องแห่งคำพิพากษา โดยเป็นกลางและถูกต้องนั้นเป็นการผิดกฎหมาย

มาตรา 40 ให้มีตุลาการศาลปกครองคนหนึ่ง ซึ่งไม่อยู่ในองค์คณะพิจารณาคดีนั้น ทำหน้าที่เป็นผู้แถลงคดีปกครอง โดยทำคำแถลงการณ์สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย พร้อมทั้งเสนอข้อคิดเห็นของตนเกี่ยวกับแนวทางการวินิจฉัยคดีต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ก่อนมีคำพิพากษาคดี และให้ผู้แถลงคดีปกครองชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ในวัน ที่องค์คณะพิจารณาพิพากษากำหนด แต่จะร่วมอยู่ในการพิพากษาคดีไม่ได้

การให้ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุดหรือตุลาการ ในศาลปกครองชั้นต้นปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้แถลงคดีปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด

มาตรา 41 ในศาลปกครองมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีคำสั่งเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องมีหนังสือชี้แจง ข้อเท็จจริงหรือให้ความเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(2) มีคำสั่งเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือส่งผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐนั้น มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณา

(3) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำหรือนำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

(4) มีคำสั่งเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีมาให้ถ้อยคำ หรือส่งพยานหลักฐานมา ประกอบการพิจารณา

(5) แต่งตั้งบุคคลใดให้ไปตรวจสอบสถานที่บุคคลหรือสิ่งอื่นใดและนำมารายงานต่อศาล เพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

มาตรา 42 ถ้าผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากศาลปกครองให้มาให้ถ้อยคำหรือแสดงพยาน หลักฐานแล้วไม่มาดำเนินการตามคำสั่งนั้นภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองกำหนด โดย ไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ศาลปกครองมีอำนาจสั่งให้จำหน่ายคดีนั้นออกจากสารบบบัญชี

คดีที่ศาลปกครองได้สั่งจำหน่ายออกจากสารบบบัญชีตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะ ขอให้พิจารณาใหม่หรือยื่นฟ้องคดีอีกไม่ได้ เว้นแต่จะแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลปกครองว่า

การที่คนไม่สามารถปฏิบัติตามหนังสือของศาลปกครองได้นั้น เป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือ มีเหตุอันสมควร

มาตรา 43 โทษนำบทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลและเหตุแห่งการคัดค้านผู้พิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับการพิจารณาของศาลปกครอง โดยอนุโลม แต่การยื่นคำคัดค้านการพิจารณาคำคัดค้าน การตั้งให้ผู้ถูกคัดค้านงดการ พิจารณาคดี และตั้งการให้ผู้อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

การกระทำใดๆของตุลาการศาลปกครองที่ได้กระทำไปก่อนมีการตั้งให้งดการพิจารณา นั้นย่อมเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา 44 ในการพิจารณาคดี ถ้าศาลปกครองเห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการ ใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ไม่ว่าจะมีการร้องขอ จากผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออก คำสั่งไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้ตามที่เห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐประกอบด้วย

ในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการชั่วคราว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าจำเป็นต้องบังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดปฏิบัติตามมาตรการหรือวิธีการ ชั่วคราวเป็นการเฉพาะตัวให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาดำประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ 3

คำพิพากษาหรือคำสั่งคดีปกครอง

มาตรา 45 การทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ถ้าจะต้องกระทำโดยตุลาการ ศาลปกครองหลายคน คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะต้องบังคับตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก และถ้าตุลาการศาลปกครองคนใดมีความเห็นแย้ง ให้ตุลาการศาลปกครองคนนั้นทำ ความเห็นแย้งของตนไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา 46 ในศาลปกครองสูงสุด ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดเห็นสมควรจะให้มีการวินิจฉัยคดีโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้ หรือถ้าเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีคำขอ หรือถ้ามีกฎหมายหรือระเบียบของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดให้วินิจฉัยปัญหาใดหรือคดีใด โดยที่ประชุมใหญ่ ก็ให้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่

ภายใต้บังคับมาตรา 43 ที่ประชุมใหญ่นั้นให้ประกอบด้วยตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทุกคนที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและให้ประธานศาลปกครองสูงสุดหรือผู้ทำการแทนเป็นประธานที่ประชุมใหญ่

คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก และถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 47 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ต้องระบุ

- (1) ชื่อผู้ยื่นคำฟ้อง
- (2) เหตุแห่งการฟ้องคดี
- (3) ข้อเท็จจริงของเรื่องที่ฟ้อง
- (4) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย
- (5) คำบังคับ
- (6) ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ต้องลงลายมือชื่อของศาลปกครองที่พิพากษาคดีนั้น

เมื่อศาลปกครองได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลปกครองโดยเปิดเผยในวันใดแล้ว ให้ถือว่าวันนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในการนี้ให้ศาลปกครองแจ้งให้คู่ความทราบกำหนดวันอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นการล่วงหน้าตามสมควร

ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิมพ์เผยแพร่ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองและคำแถลงการณ์ของผู้แถลง คดีปกครองที่เป็นความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศหรือประโยชน์ส่วนรวมจะแยกส่วนออกไว้โดยจะเปิดเผยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องและไม่นำออกพิมพ์เผยแพร่ก็ได้

มาตรา 48 ภายใต้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาใดๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลนับตั้งแต่วันที่มิคำพิพากษาหรือคำสั่งจนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น เปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือคงเสีย

คำพิพากษาหรือคำสั่งใดๆ ให้มีผลผูกพันบุคคลภายนอกได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในคำพิพากษาให้บุคคลใดออกจากสถานที่ใด ไปจากสถานที่ใด ให้ใช้บังคับตลอดถึงวงศ์ญาติหรือบริวารของผู้นั้นที่อยู่ในสถานที่นั้นด้วย เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าคนมีสิทธิพิเศษอื่น

(2) ถ้าบุคคลใดได้เข้าเป็นผู้กำกับในศาลเมื่อการดำเนินกิจการใดๆ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใช้บังคับแก่การประกันนั้นได้โดยไม่ต้องฟ้องผู้กำกับใหม่

(3) คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับสถานะหรือความสามารถของบุคคลหรือนิติบุคคล บุคคลภายนอกจะยกขึ้นอ้างอิงหรือใช้ยื่นกับบุคคลภายนอกก็ได้

(4) คำพิพากษาหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับสิทธิแห่งทรัพย์สินใดๆ คู่ความที่เกี่ยวข้องอาจอ้างกับบุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลภายนอกจะมีสิทธิดีกว่า

มาตรา 49 ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนด ในกรณีที่มีการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) ละเลยต่อหน้าที่

(ข) ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

(2) สั่งให้เพิกถอนคำสั่งหรือกฎหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) กระทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่

(ข) กระทำการโดยไม่ถูกต้องตามแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการนั้น

(ค) กระทำการโดยไม่สุจริตหรือใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบ

(ง) กระทบการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(3) สั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทบการหรือควั่นการกระทำ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่นๆด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือกระทบการหรือควั่นการกระทำการอย่างไร

ในกรณีมีคำบังคับตามวรรคหนึ่ง (1) หรือ (3) ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าปรับเป็นรายวันวันละไม่เกินสามหมื่นบาท สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำบังคับนั้น

ในการมีคำบังคับตามวรรคหนึ่ง(2) ศาลปกครองมีอำนาจระบุว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือมีผลไปถึงอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ ทั้งนี้ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎ ให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าว ตามความเหมาะสมในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำบังคับให้ผู้ชำระเงินตามข้อผูกพันหรือรับผิดชอบคดี หรือชำระค่าปรับตามวรรคสอง ถ้าผู้นั้นไม่ชำระ ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้ และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 50 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดการใดๆ อันเกี่ยวกับการดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองได้

มาตรา 51 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองชั้นต้น ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา 52 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองใด ถ้ามิได้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์ ให้ถือว่าเป็นที่สิ้นสุดตั้งแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นต้นไป

มาตรา 53 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองซึ่งถึงที่สุดแล้ว ผู้ฟ้องคดีอาจขอให้พิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง ได้ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้คำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ต้องพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจแก่ศาลปกครองว่าได้มีการพบหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองนั้นเปลี่ยนไป

หมวด 5

สำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง

มาตรา 54 ให้มีสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ไม่สังกัดหน่วยงานใด

มาตรา 55 สำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง มีอำนาจที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของศาลปกครอง และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รับผิดชอบในงานธุรการของศาลปกครอง
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีปกครองตามคำสั่งของศาลปกครอง
- (3) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานด้านศาลปกครอง
- (4) วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง ตลอดจนหลักกฎหมายและระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับคดีปกครอง
- (5) จัดพิมพ์และเผยแพร่คำพิพากษาของศาลปกครอง
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง

มาตรา 56 ให้มีเลขาธิการศาลปกครองเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งเทียบเท่าหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง ทั้งนี้ให้มีรองเลขาธิการศาลปกครองเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

การแต่งตั้งเลขาธิการศาลปกครองต้องได้รับความเห็นชอบจาก สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

มาตรา 57 ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง” ประกอบด้วย ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นประธาน เลขาธิการศาลปกครอง ข้าราชการในสำนักเลขาธิการศาลปกครองที่ได้รับเลือกจากข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการ

ศาลปกครองด้วยกัน ตามวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง จำนวนสี่คน กรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการศาลปกครองแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนแทน ก.พ. และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ ก.พ. ตลอดจนมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อทำการใดๆแทน ยกเว้นการออกกฎ ก.พ. และการตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ให้อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง

คำสั่งลงโทษของประธานกรรมการให้ถือเป็นที่สุด

การพิจารณาวินัย และการให้ออกจากราชการ สำหรับเลขาธิการศาลปกครองให้นำมาตรา 18 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นว่านี้ให้คณะกรรมการสอบสวนทำหน้าที่เป็น อ.ก. พ กรมด้วย

มาตรา 58 กรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองที่ได้รับเลือกจากข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี แต่อาจได้รับเลือกใหม่ได้

ถ้าตำแหน่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเลือกตั้งซ่อมภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง เว้นแต่วาระการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการผู้นั้นจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกซ่อมก็ได้

กรรมการข้าราชการสำนักเลขาธิการศาลปกครอง ซึ่งได้รับเลือกซ่อมให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

มาตรา 59 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองที่ได้รับเลือกจากข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) คาย
- (2) ลาออก
- (3) พ้นจากการเป็นข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง
- (4) คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองทั้งหมด พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการกระทำหรือมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ กรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง

มาตรา 60 ให้สำนักงานเลขาธิการศาลปกครองดำเนินงานเกี่ยวกับการรักษาทะเบียนประวัติและการควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง

มาตรา 61 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาต หรือให้ความเห็นชอบของปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรี เจ้าสังกัดหรือคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการศาลปกครอง

มาตรา 62 ให้สำนักงานเลขาธิการศาลปกครองเสนองบประมาณรายจ่าย ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการศาลปกครองไม่เห็นด้วยกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสำนักงานงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการศาลปกครองมีสิทธิทักท้วงโคขรรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัย

ผลการวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรีตามวรรคสอง ให้บันทึกไว้ในรายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และให้เลขาธิการศาลปกครองมีสิทธิเข้าชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ของสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองเลขาธิการศาลปกครองต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาได้

มาตรา 63 ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการติดตามดูแลและประสานการปฏิบัติราชการ นายกรัฐมนตรีอาจขอให้สำนักงานเลขาธิการศาลปกครองชี้แจงหรือรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองได้

มาตรา 64 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน นายกรัฐมนตรีอาจขอให้ข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองไปดำรงตำแหน่งของอีกกระทรวง ทบวง

กรม หนึ่ง โดยให้ได้รับเงินเดือนจากสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองได้ แต่ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง และโดยความยินยอมของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง และโดยความยินยอมของข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองผู้นั้น ในกรณีเช่นว่านี้ให้ข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งมีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการสังกัด กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งตนมาดำรงตำแหน่งนั้นทุกประการ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 65 การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดครั้งแรก เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จะพิจารณาแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งได้ไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ แล้วในขณะที่แต่งตั้งให้คบบำนาญในระหว่างนั้นและเมื่อผู้ที่ได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเมื่อใด ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญเท่าจำนวนเดิมในขณะที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่มีกฎหมายปรับอัตราบำนาญสูงสุดขึ้นก็ให้ผู้นั้นได้รับไปตามนั้น

มาตรา 66 การแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองสูงสุดในครั้งแรก เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีกรรมการคัดเลือกตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน นายกสทท นายความ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมหาชนจำนวนสามคน ซึ่งกรรมการโดยตำแหน่งคัดเลือกและแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้เลขาธิการศาลปกครองเป็นเลขาธิการ

ให้คณะกรรมการคัดเลือกตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และมีความเหมาะสมที่จะแต่งตั้งเป็นประธานศาลปกครองสูงสุดหนึ่งคน และตุลาการในศาลปกครองสูงสุดสิบแปดคน และให้สำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง

เปิดเผยรายชื่อบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ทราบทั่วไป พร้อมทั้งเสนอรายชื่อประธานศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับการคัดเลือกต่อคณะรัฐมนตรี สถาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคสอง คัดเลือกรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติและมีความเหมาะสมเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น และให้สำนักงานเลขาธิการศาลปกครองเปิดเผยรายชื่อบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้ทราบทั่วไป พร้อมทั้งเสนอรายชื่อให้นายกรัฐมนตรี นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

เมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรานี้แล้ว ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดดำเนินการ ให้มีการเลือกตั้งกรรมการตุลาการศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน ทั้งนี้สำหรับการเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองสูงสุดและตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด

มาตรา 67 เมื่อได้มีการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองตามมาตรา 66 แล้ว ให้ นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันเปิดทำการศาลปกครอง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อมีประกาศวันเปิดทำการศาลปกครองตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เรื่องร้องทุกข์ต่อ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โอนไปเป็นคดีของศาลปกครอง และให้ศาลปกครองมีอำนาจ ในการพิจารณาพิพากษาคดีที่โอนมาดังกล่าวตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้การดำเนินการของ ศาลปกครองสำหรับเรื่องร้องทุกข์ที่โอนมาดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่ประธานศาลปกครอง กำหนด

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับเรื่องร้องทุกข์ที่โอนมาตามวรรคสองไว้พิจารณา เพราะเหตุที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในเขต อำนาจของศาลอื่นและอายุความครบกำหนดไปแล้วหรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวันนับแต่ วันที่มีคำสั่งศาลปกครอง ให้ขยายอายุความออกไปจนถึงหกสิบวันภายหลังมีคำสั่งเช่นนั้น

มาตรา 68 ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง ของสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาในส่วนที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์ไป เป็นของสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง ทั้งนี้ตามที่นายกรัฐมนตรีได้กำหนด

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครอง ให้ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนทำหน้าที่ คณะกรรมการข้าราชการสำนักงานเลขาธิการศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 69 บรรดาคณะที่ได้ออกข้อสั่งการหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอื่นอยู่แล้ว ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีลักษณะเป็นคดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ ศาลนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวต่อไปจนคดีนี้ถึงที่สุด โดยให้ถือว่า คดีนั้นมีใช้คดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 70 ในระหว่างที่ศาลปกครองในส่วนภูมิภาคยังมิได้เปิดทำการในท้องที่ใด ให้ ศาลปกครองกรุงเทพมหานครมีเขตอำนาจในท้องที่นั้นด้วย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้เขียน

นายเพชรชัย จงพิรเดชานนท์ เกิดวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2517
จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญารัฐศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา
การปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2538 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2539 ปัจจุบันประกอบธุรกิจส่วนตัว

